

Statsvetenskapliga institutionen

Presidentialism och demokrati: Valsystemets effekt

En statistisk analys av valsystemets påverkan på sambandet mellan
presidentialism och demokrati

Mostafa Kharouach

Examensarbete: 15 hp
Program: Statsvetarprogrammet
Nivå: Grundnivå
Termin: HT2021
Handledare: Aksel Sundström
Antal ord: 11 971

Abstract

Several studies suggest a negative correlation between presidentialism and democracy, that is, presidentialism generates lesser democratic states than parliamentarism does. According to this theory, presidentialism has some flaws that might result in impairment of the democratical state of a country to a higher extent than parliamentarism would. An additional theory suggests that presidentialism risks to impair the democracy of a country to a greater extent with a fragmented party system, which is a parliament with several parties. Since the number of parties in the parliament is affected by the electoral system of a country, this paper will investigate how the presidentialism-democracy correlation is affected by the electoral system of different countries. It was executed through a statistical regression- and interaction analysis with cross-section data of 138 countries. The purpose of the study is to investigate whether the strength of the correlation between presidentialism and level of democracy depends on a country's electoral system. The results demonstrate that presidential countries in general tend to be less democratic than parliamentary or semi-presidential states. But they only tend to do that for countries with mixed or proportional electoral systems. Regarding countries with a majoritarian electoral system, presidential countries do not seem to be less democratic than parliamentary or semi-presidential countries. On average, the correlation between presidentialism and level of democracy tends to be accurate for countries with proportional and mixed electoral systems but not for countries with majoritarian electoral systems.

Keywords: Democracy, presidentialism, electoral system, party system fragmentation

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1 Problemformulering.....	4
1.2 Relevans.....	5
1.3 Disposition.....	6
2. Teori.....	6
2.1 Definitioner.....	6
2.1.1 Demokrati.....	6
2.1.2 Statsskick.....	7
2.1.3 Valsystem.....	7
2.2 Bakgrund.....	8
2.2.1 Vad påverkar demokratin?.....	8
2.2.2 Parlamentarism kontra presidentialism.....	9
2.2.3 Kritik mot Linz argument.....	11
2.2.4 Fragmenterade partisystem.....	12
2.3 Hypotes.....	14
2.4 Teoretisk modell.....	16
3. Metod.....	16
3.1 Design.....	16
3.2 Urval.....	17
3.3 Analysverktyg: Regressionsanalys.....	18
3.4 Operationaliseringar.....	19
3.4.1 Presidentialism.....	19
3.4.2 Valsystem.....	20
3.4.3 Demokratiniå.....	20
3.4.4 Kontrollvariabler.....	21
3.5 Problem med designen.....	22
4. Resultat.....	23
4.1 Deskriptiv statistik.....	23
4.2 Presidentialismens effekt på demokratiniå.....	25
4.3 Valsystemets påverkan.....	28
5. Slutsatser och diskussion.....	34
6. Referenser.....	38
7. Appendix.....	43
7.1 Appendix A.....	43
7.2 Appendix B.....	49
7.3 Appendix C.....	50
7.4 Appendix D.....	52

1. Inledning

1.1 Problemformulering

När ett land byter politiskt statskick uppstår alltid frågor kring det nya statskickets effekter för landet, såsom de demokratiska effekterna. I samband med att Kirgizistan valde sin nya president i januari 2021 röstade man även igenom en konstitutionsändring som skulle avskaffa landets parlamentariska system och ersätta det med ett presidentiellt styre. Folkomröstningen ledde till seger för presidentialism och i april samma år skedde konstitutionsändringen (Putz, 2021). Innan förändringarna trädde i kraft har dock politiker (Imanaliyeva, 2020) och internationella organisationer (Human Right Watch, 2020) kritiserat dessa förslag som ett sätt att stärka presidentens makt på bekostnad av de demokratiska framsteg som landet nått sedan Sovjetunionens fall. Ett liknande fall är Turkiet som bytte från parlamentarism till presidentialism efter en folkomröstning år 2017, vilket gav presidenten mer makt. Sedan dess fortsatte Turkiets autokratisering och idag är klassas Turkiet som ett av de mindre demokratiska länderna i världen (Nazifa m.fl., 2021:34-35).

Med bakgrund i relevansen att se vilka demokratiska effekter som uppstår med ett presidentiellt styrelseskick ska denna uppsats handla om i vilka omständigheter presidentialism bidrar till minskad demokrati i ett land. Detta då det redan finns betydande litteratur om den bivariata effekten av presidentialism demokratin. Dock existerar det en levande debatt om hur stark effekt presidentialism har på ett lands demokratinivå under olika kontexter. Därför ska denna undersöknings syfte vara att testa en teori om presidentialismens påverkan på länders demokratinivå under en viss omständighet för att se huruvida sambandet stämmer extra överens med verkligheten under vissa omständigheter. Den kontext som ska användas är valsystem, så för att uppnå textens syfte ska denna uppsats undersöka interaktionseffekten (Esaiasson m.fl., 2017:78) som valsystem har på den oberoende variabeln presidentialism. Detta innebär att se ifall sambandet tenderar att vara starkare med ett visst valsystem än med ett annat och därmed kommer en slutsats dras om hur valsystem påverkar den effekt presidentialism har på demokrati. Frågeställningen som ska driva undersökningen är: *Hur påverkar ett lands valsystem det negativa sambandet mellan presidentialism och demokrati?*

1.2 Relevans

Att undersöka vilka effekter olika politiska system har för landets demokrati är inget nytt ämne utan har forskats om i decennier. Juan Linz (1990) fastställde att presidentialismen som politiskt system tenderar att leda till att ett lands demokrati försvagas i högre utsträckning än vad parlamentarismen gör och att parlamentarism är bättre för att bibehålla en stark demokrati i ett land. Detta har skapat en debatt om teorins hållbarhet där en del ställt sig på hans sida (Cheibub m.fl., 1996; Gerring m.fl., 2009). Men en del anser att han överskattar effekten presidentialism har på demokrati (Cheibub m.fl., 2002) eller att sambandet gäller i vissa omständigheter snarare än alltid (Hiroi & Omori, 2009). Det finns många studier om hur väl sambandet fungerar i olika omständigheter men ingen har undersökt valsystemets påverkan på presidentialismens effekt på demokratinivå och det är det denna studie ska göra. Uppgiften blir också viktig för att få en mer nyanserad bild av presidentialismens effekt på demokrati så att forskningen inte ger en så svartvit bild som att presidentialism alltid är dålig för demokrati i alla lägen. Då stirrar man sig blind på den direkta effekten utan att se hur omständigheterna för landet spelar roll.

I och med att demokrati korrelerar med hög BNP, högt välstånd och utveckling så existerar det ett intresse hos forskare och politiker att lära sig hur man bygger ett demokratiskt system. Denna undersökning blir ännu ett tillägg i forskningen om hur man skapar ett bra demokratiskt system. För att kunna bibehålla den demokratiska nivån är det viktigt att känna till vilka resultat som de olika kombinationerna av statskick och valsystem ger för länders demokratier. Därmed är det viktigt att se under vilka omständigheter statskicken skapar demokratiska respektive autokratiska stater. Det blir en hjälp för länder som är i behov av demokratisering att få veta vilket system som *inte* bidrar till demokratisering. Särskilt i dessa tider då världen drabbats av en global autokratisering där länder över hela världen blir mindre demokratiska (Nazifa m.fl., 2021:9). Då blir varje undersökning om demokratisering och autokratisering en insats för att kunna skapa bättre förutsättningar för demokratisk framväxt.

1.3 Disposition

Undersökningen kommer att börja med att redogöra för de centrala begreppen som behövs för att begripa undersökningen, följt av en översikt av forskningsfältet rörande teorin om

presidentialismens påverkan på demokrati för att sedan komma fram till undersökningens hypotes och syfte. Efteråt kommer undersökningens design, metod och data att beskrivas samt problemen som kan komma med den valda metoden. Därefter redovisas resultatet och analyser av den statistiska undersökningen för att slutligen komma till en diskussion om slutsatserna som kan dras.

2. Teori

2.1 Definitioner

2.1.1 Demokrati

Att definiera demokrati är svårt på grund av att det är ett mångsidigt begrepp. Den enklaste definitionen är att demokrati innebär folkstyre, ett politiskt system där folket ska bestämma hur landet ska vara. Men en mer preciserad förklaring av demokrati skulle exempelvis kunna vara ett system där de styrande hålls ansvariga för sina handlingar inför sina medborgare och där olika aktörer kan konkurrera rättvist om makten att påverka landet (Karl & Schmitter, 1991:76). Tanken är att de som har fått mandat att styra ett land ska vara representanter av folket, primärt genom direkta eller indirekta val. När det inte sker val i ett land går demokrati också ut på att erbjuda en variation av möjligheter för uttryckande av intressen och värderingar och att kunna engagera sig i landets utveckling utan att behöva förvänta sig repressalier från de som styr (Karl & Schmitter, 1991:78).

Coppedge m.fl. erbjuder även en definition av demokrati och sammanfattar den i sex konceptualiseringar. Dessa former av demokrati är elektoral: fria och rättvisa val, liberal: garanterade fri- och rättigheter, majoritär: att majoritetsviljan styr beslutsfattandet, deltagande: att alla ska ha möjlighet att engagera sig politiskt och påverka politiken, deliberativ: att beslutsfattandet ska utgå från det allmänna bästa samt egalitär: att alla ska ha samma rätt till representation, lika deltagande och lika möjlighet till utbildning och hälsa för att ha möjlighet att engagera sig politiskt (2011:253-254). Detta är bara några typer av konceptualiseringar av demokrati.

2.1.2 Statsskick

Statsskick betecknar i denna undersökning valet att antingen basera landets styre på presidentialism, semipresidentialism och parlamentarism. Presidentialism är ett system som

kännetecknas av att landet har en exekutiv president (oftast är presidenten både statschef och regeringschef) som är folkvald under ett val som inte berörs av parlamentet. Presidenten har dessutom en regering som han/hon tillsätter själv utan att regeringen måste godkännas av parlamentet. Regeringen är därmed ansvariga inför presidenten och inte parlamentet. Vidare sitter både presidenten och hans regering på ett fast mandat och presidenten kan inte upplösa parlamentet. Inte heller kan parlamentet avsätta presidenten utan presidenten har sitt ämbete fram till nästa val (Shugart, 1999:57).

Parlamentarism går ut på att den exekutiva makten är regeringen och är inte ansvarig inför någon president. Statschefen kan vara president eller monark men det är premiärministern som är regeringschef och statschefen innehar endast ceremoniell makt. Regeringen är ansvariga inför parlamentet och det innebär att till skillnad från i presidentialism måste parlamentet godkänna regeringen för att den ska kunna regera. Dessutom kan regeringen avsättas av parlamentet men även upplösa parlamentet och utlysa nyval ifall inte regeringen har parlamentets stöd (Sedelius & Linde, 2018:137-138).

Semi-presidentialism är ett tredje statsskick som är en blandning av de tidigare två. Landet har en president som är folkvald och oberoende av parlamentets stöd. Han/hon besitter dessutom mer än ceremoniell makt precis som i presidentialism men det finns också en premiärminister som är ledare för en regering precis som i parlamentarism. Semipresidentialism brukar delas upp i premiär-presidentialism och president-parlamentarism. Den förra går ut på att endast parlamentet kan avsätta regeringen medan det senare går ut på att både presidenten och parlamentet kan göra det (Sedelius & Linde, 2018:137-138).

2.1.3 Valsystem

Denna studie kommer att använda valsystem med betydelsen på vilket sätt man väljer ledamöter till parlamentet (underhuset i parlament med två kammare) i landet. Givetvis existerar det många olika typer av valsystem men de brukar oftast alltid ingå i någon av tre kategorier av valsystem: Majoritära valsystem, proportionella valsystem och blandade valsystem (Bågenholm, 2012:30).

Majoritära valsystem är valsystem som utgår från enmansvalkretsar, där varje land delas in i ett antal valkretsar som en ledamot ska väljas från. De två vanligaste majoritära valsystemen kallas för pluralitetsval och majoritetsval. Pluralitetsval (även kallad

first-past-the-post) går ut på att den kandidat som vinner valkretsens plats i parlamentet är den som får flest röster av alla kandidater då man håller ett val för varje valkrets. Detta leder till att de två största partierna nästan garanterat får de flesta rösterna eftersom det inte spelar någon roll hur många som sammanlagt röstar på ens parti. Detta system tillämpas i länder som Indien, USA och Kanada. En annan stor typ av majoritärt valsysteem är majoritetsval (Även kallas two-round system) med samma princip som pluralitetsval, förutom att valkretsens val sker i två omgångar. efter det första valen ställs de två med flest röster mot varandra i ett nytt val och den som får majoritet av alla röster får platsen i parlamentet. Detta system används i exempelvis Frankrike för parlamentsvalet samt i de flesta länders presidentval (Bågenholm, 2012:32-34).

Den andra stora typen är proportionella val. Dessa val använder flermansvalkretsar och går ut på att parlamentets partisammansättning ska spegla befolkningens preferenser. Hur många platser ett parti får i parlamentet beror på hur stor andel av rösterna det får från befolkningen. Detta leder till att flera partier kan komma in i parlamentet och att regeringarna oftast består av minoritetskoalitioner eftersom det inte behöver krävas många röster för att få en plats. Vad som krävs för att komma in regleras av en procentspärr där ett parti måste få minst ett antal procent av landets röster. Valsystemet används av exempelvis Sverige och de nordiska länderna (Bågenholm, 2012:30-32).

En tredje typ som kallas för blandade valsysteem är system som kombinerar både majoritära och proportionella val med syfte att både ge små partier en chans och att ge större partier en viss grad av överrepresentation (Bågenholm, 2012:34).

2.2 Bakgrund

2.2.1 Vad påverkar demokratin?

Starten i debatten ligger i demokrati, ett av de största statsvetenskapliga forskningsfälten, där en av huvudfrågorna är vad som orsakar demokratisk nedgång och demokratisk uppgång hos länder. Ekonomiska förklaringar brukar handla om att ekonomisk utveckling bidrar till demokratisering och demokratisk stabilitet där ekonomiska kriser hämmar de demokratiska utvecklingen (Gasiorowski, 1995). Men det kan också handla om att den ekonomiska resursfördelningen är det som lägger grund för demokratisering och autokratisering, där ekonomisk ojämlikhet gör det svårare för ett land att demokratiseras (Boix, 2003). Dessutom

anser vissa att ett land blir mer uthålligt mot autokratisering med en viss ekonomisk tillväxt i form av BNP (Przeworski & Limongi, 1997).

Bland de politiskt institutionella förklaringarna finns bland annat att styrkan hos den lagstiftande församlingen kan påverka demokratiseringens riktning då det skapar en starkare kontroll av den verkställande makten vilket blir en pålitlig garanti för horisontellt ansvarstagandet (Fish, 2006). Andra förklaringar är länken mellan demokratiska institutioner och samhället där svaga stater löper större risk för att autokratiseras på grund av svaga institutioner som inte kan länka de demokratiska funktionerna med resten av samhället (Tomini & Wagemann, 2018). Det finns därmed många tänkbara faktorer som kan påverka demokratin och denna undersökning kommer att fokusera på en specifik institutionell förklaring, nämligen rollen som ett lands statskick har för demokratinivån. Denna förklaring kommer presenteras nedan.

2.2.2 Parlamentarism kontra presidentialism

För enkelhetens skull används Juan Linzs artikel "Perils of presidentialism" (1990) som utgångspunkt i debatten. Enligt honom så gör de institutionella skillnaderna hos presidentialism och parlamentarism att presidentstyren (länder med presidentialism) skapar mindre demokratiska stater än vad parlamentstyren (länder med parlamentarism) gör. Mekanismerna han tar upp är bland annat att presidenten och parlamentet utgör två enskilda aktörer som konkurrerar om legitimiteten. Dessa två aktörers ömsesidiga oberoende gör att konflikter uppstår när de inte kommer överens. Ifall inte presidentens parti innehar majoriteten av parlamentets platser kommer presidenten få det svårt att genomföra lagstiftning och politik. Detta skapar dödlägen vilket riskerar att göda konflikter och polarisering. Konflikter som inte kan lösas på demokratisk väg på samma sätt som i parlamentstyren där parlamentet avgör vem som styr (1990:62-63).

Dessutom beskriver Linz presidentialism som ett nollsummespel där vinnaren tar allt och lämnar inget kvar. Trots att parlamentstyren också ger intrycket av att vinnaren tar allt ifall man får till en enpartiregering så ger parlamentstyren även små-partier en viss grad av representation. I ett presidentstyre kan presidenten få känslan av att då han är vald av folket och dessutom utser sin egen regering har han den enda legitima auktoriteten, vilket ökar risken att presidenten genomsyras av makthunger. Då ser presidenten oppositionen som destruktiv till skillnad från när en premiärminister ser oppositionen som en nödvändig kraft

och att han/hon snarare är en företrädare för den temporära regeringen istället för en utvald av folket (1990:58)

Vidare sitter presidenten i presidentstyren på fast mandat vilket gör att om inte parlamentet och presidentens regering kan komma överens eller tillhör olika politiska läger fortgår konflikten då presidenten inte kan avsättas. Presidentialismen lider av en stelbenthet som inte kan lösas på institutionell väg och särskilt när parlamentet och presidenten tillhör olika partier är det lätt att dödlägen skapas (1990:52-53). Detta blir ett större problem tillsammans med faran med nollsummespel då vinnare och förlorare är bestämda för hela mandatperioden och förlorarna måste vänta till nästa val för att få något inflytande. Nollsummespelet gör att mycket mer står på spel under val i presidentstyren vilket kommer skapa starka spänningar och polarisering bland politiker, partier och allianser (1990:56).

Linz:s artikel har fått stort inflytande och hans tes om att presidentialism skapar mindre demokratiska stater än parlamentarism stöds av flera forskare. Stepan och Skach kommer fram till att parlamentarism skapar ett bättre ramverk för konsolidering av demokrati än presidentialism och deras förklaring är dels att parlamentstyren tenderar att skapa majoritetsregeringar, dels att parlamentstyren i högre grad erbjuder politiker långa regeringskarriärer vilket skapar lojalitet och erfarenhet hos det politiska samhället. Det handlar även om parlamentarismens förmåga att hantera problemen med flerpartisystem och att ledarna i presidentstyren i högre grad tenderar att gå emot konstitutionens gränser när de styr (1993:22).

Gerring, Thacker och Moreno utökar fältet och kommer även fram till att parlamentarism är styrelseskicket att föredra då det skapar bättre good governance. Enligt dem påverkar parlamentarism kvaliteten hos styrningen och skapar bättre mänsklig, ekonomisk och politisk utveckling för landet än presidentialism. De erbjuder möjliga förklaringar såsom starkare politiska partier, centraliserat elektoralt ansvarstagande, bättre ledarskap, att den fungerar bättre som en koordinerad enhet och att parlamentarism har lättare att lösa svårigheter med koordineringsproblem såsom fångarnas dilemma, snålskjutsproblem och collective action problem. (2009:353-354).

Cheibub m.fl. kommer även fram till samma slutsats. Hur länge en demokrati överlever beror dels på deras institutionella system där parlamentariska demokratier överlever längre än vad presidentialistiska demokratier gör. De trycker även på hur majoritet-skapande

val bidrar till demokratin där presidentiella demokratier möter större risk för dödlägen utan ett majoritetsparti i parlamentet. Dessutom är presidentstyrda demokratier mindre sannolika att överleva vid ekonomisk tillväxt än parlamentstyren. Även dem parlamentatyren som upplever ekonomisk tillbakagång. Den förväntade effekten från presidentialism kan dock skilja sig beroende på demokratisk tillväxt, nivå av utveckling och existensen av ett majoritetsparti i parlamentet. Dessa faktorer verkar inte påverka parlamentariska länders demokratiska överlevnad som de gör presidentstyrda länders (1996: 46-47).

Mainwaring håller även med om Linz kritik mot presidentialism, även om han är skeptisk till att presidentialism i alla lägen skulle vara sämre än parlamentarism när det kommer till att upprätthålla och konsolidera demokrati. Han skriver att presidentsystem har det svårare att hantera stora kriser och att presidentstyren inte har den grad av flexibilitet som krävs för krissituationer. Om inte presidenten själv avgår så går det inte att rubba honom/henne. Är presidenten dessutom ogillad eller opopulär i samhället i stort finns det inget sätt att byta ut presidenten förens till nästa val. I en del fall verkar en statskupp vara det enda sättet att lösa problemet med en opopulär president och detta förklarar dels varför statskupper är vanligare i presidentstyren än i parlamentstyren. (1993:207-208).

2.2.3 Kritik mot Linz argument

Linz teori om bristerna med presidentialism har dock kritiserats från olika håll. Enligt Hiroi och Omori så spelar visserligen statsskicket roll, men effekten är indirekt. Statsskickets effekt kommer ifrån ett lands tidigare demokratiska erfarenheter. Deras slutsats är att ifall ett land har blivit utsatt för demokratisk kollaps tidigare är det större risk att de gör det igen. De kommer till och med fram till att risken för en demokratisk kollaps kan vara högre hos parlamentariska demokratier än presidentialistiska bland länder som erfarit tidigare demokratisk kollaps. Därmed ifrågasätter de det etablerade teorin om att presidentialism i alla lägen skulle vara sämre för ett lands demokrati än parlamentarism (2009:500-501).

Det finns dessutom misstankar om att sambandet är något spuriöst på grund av de förutsättningar som länder med parlamentariska länder har. Waldner & Lust kritiserar Linz och förklarar att sambandets existens dels beror på att de länder som antar parlamentarism är länder som redan innan har förutsättningarna för att bli konsoliderade demokratier. Länder i Sydamerika och Afrika som är mindre stabila och mer bräckliga antar presidentstyre i högre utsträckning än vad det rika och utvecklade Europa gör då den dominerande statsskicket i

Europa är parlamentarism (2018:100). Ett exempel som hänvisas till är Cheibub (2007) som undersöker Sydamerika och förklarar att demokratier som etablerats efter militärdiktaturer tenderar att bli presidentstyren medan demokratier som innan varit civila diktaturer i högre grad blir parlamentstyren. Förutom det så överlever demokratier som innan varit militärdiktaturer inte lika länge som demokratier som innan varit civila diktaturer. Med andra ord så etableras presidentstyren i länder som redan har dåliga förutsättningar för att demokratiseras och därmed ser det endast ut som att presidentialism har negativ effekt på demokratin.

I en annan text skriven av Cheibub tillsammans med Limongi skriver de att Linz tes brister i många avseenden. Författarna håller inte med Linz i att parlamentariska länder skapar stabila majoritetsregeringar. Det handlar dels om att parlamentstyren inte alltid får majoritetsregeringar, dels att minoritetsregeringar inte alltid behöver innebära politisk instabilitet (2002:154). De motsäger också argumentet om att presidentialism inte ger några incitament till samarbete och att koalitioner är sällsynta eller instabila i presidentstyrda länder (2002:163). Deras slutsats är att skillnaden mellan överlevnaden hos parlamentariska och presidentiella demokratier inte kan förklaras av strukturen hos incitamenten som uppstår av de olika systemets grundläggande principer utan snarare av sättet som beslutfattningsprocessen är organiserad (2002:176).

Kritiken ligger alltså främst i att teorin inte kan appliceras på varenda kontext och att den passar bättre i vissa fall men inte i andra. Ibland handlar kritiken om att det är förutsättningarna och omständigheterna för landet som gör att skillnaden i demokrati mellan presidentiella länder och parlamentariska länder syns. Av den anledningen finns det gott om omständigheter att testa teorins hållbarhet under. Nedan kommer en motivation om varför just omständigheten valsystem ska testas på teorin.

2.2.4 Fragmenterade partisystem

För att komma fram till vilken omständighet som ska undersökas i denna uppsats ska litteraturen om brister med Linz resonemang diskuteras ytterligare.

Mainwaring och Shugart är kritiska till Linz tes och anser att han överskattar hur bristfällig presidentialism är för att bibehålla demokrati. De drar slutsatsen att det finns vissa omständigheter under vilka presidentialismen kan öka sin förmåga att bibehålla demokratin (1997:469). Ett exempel är att problemen med presidentialism uppstår i högre grad hos länder

med hög grad av politiska klyftor och med fragmenterade partisystem, dvs ett parlament med många politiska partier. Hög fragmentering i partisystemet, dvs många partier i parlamentet, blir ett problem för presidentialism då det ökar sannolikheten för dödlägen. Med flera partier i parlamentet är det större sannolikhet att presidentens parti inte får majoritet i parlamentet vilket gör det svårare att få igenom lagstiftning och konflikter riskerar att skapas mellan parlamentet och presidenten. Detta skapar mer desperation och polarisering som riskerar att eskalera till försämringar av demokratin. När inte presidentens parti når majoritet får den dessutom förlita sig på koalitioner vilka tenderar att vara mer sköra och fragila i presidentstyren jämfört med parlamentstyren (1997:465-467).

Mainwaring och shugart förklarar även att då koalitioner är mer flyktiga och inte lika statiska i presidentstyren jämfört med parlamentstyren så kan presidenten inneha posten utan att ha något stöd hos parlamentet alls. De partier som är med och skapar kabinettet behöver inte delta i det, till skillnad från i parlamentstyren där det oftast är de partier som skapar regeringen som är med i den och samarbetar med den. Dessutom är ledamöter inte lika bundna till partiet som i parlamentstyren och de kan välja att gå över till oppositionen utan att det skulle leda till att regeringen måste avsättas. Det är dessa funktioner som gör kombinationen av flerpartisystem och presidentialism problematisk då flerpartisystem gör det svårare för presidenten i ett presidentstyre att skapa en stabil koalition med flera partier. Detta då dess egna parti riskerar att få ett lågt antal platser vilket inte räcker för att presidenten ska kunna regera stabilt (1997:466).

Med andra ord så ökar presidentialismens negativa effekt på demokrati med ett fragmenterat partisystem i landet. Detta är en omständighet som påverkar hur väl sambandet mellan presidentialism och demokratinivå gäller. Cheibub och Limongi kritiserar även Linz för deras resonemang om majoritetens imperativ och att Linz hävdar att huruvida majoritets- samt enpartiregeringar avgörs av vilket statsskick man har. De menar på att antalet minoritetsregeringar snarare är kopplat till antalet politiska partier och därmed är det kopplat till vilket valsystem ett land har för parlamentet. Detta då olika partisystem underlättar för små partier att få platser i parlamentet olika mycket (2002:154). Cheibub m.fl. förklarar även att antalet partier i parlamentet och huruvida parlamentet domineras av ett majoritetsparti verkar spela roll för hur demokratiska respektive autokratiska presidentstyrda länder är (1996:45).

Slutsatsen av denna redogörelse är att då fragmenterade partisystem gör att presidentialism får det svårare att bibehålla ett lands demokratiska nivå så borde det innebära att vilket valsystem länder har påverkar presidentialismens effekt på demokratin. Detta då antalet partier avgörs av vilket valsystem som används i landet vilket kan beskrivas med Duvergers lag (Anckar, 2000:308). Denna lag hävdar att pluralitetsval tenderar att leda till ett tvåpartisystem på grund av att enmansvalkretsarna gör att ett parti måste få pluralitet i en valkrets för att få en plats i parlamentet, medan proportionella val tenderar att leda till ett flerpartisystem eftersom ett parti får lika många platser i parlamentet som andel röster ute i landet. Därmed blir slutsatsen att valsystemet tenderar att avgöra graden av partifragmentering.

2.3 Hypotes

Vilken hypotes undersökningen kommer ha är ett resultat av de slutsatser som dragits ur forskningsöversikten ovan. För att kunna komma till steget där interaktionseffekten undersöks krävs det dock en tidigare hypotes som berör det bivariata sambandet och förväntningen är att Linz teori stämmer. Att det finns ett negativt samband mellan presidentialism och demokratinivå, dvs att presidentstyren är mindre demokratiska än parlamentstyren och semipresidentstyren. (H1)

Fragmenterade partisystem leder till att presidentialism får det svårare att bibehålla demokrati på grund av att flera partier i parlamentet skapar fler dödlägen och instabilt koalitionsbyggande. Hypotesen om interaktionseffekten grundar sig i kopplingen mellan partifragmentering och valsystem. Detta eftersom antalet partier i ett parlament regleras till stor del av vilket valsystem ett land har. Detta innebär att olika typer av valsystem gör det olika svårt för presidentialism att bibehålla demokrati. Angående hur varje valsystem påverkar presidentialism-effekten är resonemanget följande. På grund av de majoritära valsystemens användning av enmansvalkretsar där en ledamot per valkrets väljs in i parlamentet så tenderar majoritära valsystem att leda till färre partier i parlamentet. Detta eftersom ledamöter, i fallet med pluralitetsval, endast behöver en pluralitet (relativ majoritet) av valkretsens röster för att erövra valkretsens mandat i parlamentet. Antalet platser ett parti får hänger på hur utspridda ens väljare är i landet vilket de stora partiernas väljare oftast är. Därför kan de erövra betydligt fler platser i parlamentet än vad små partier kan och ofta är det

två partier som är extra stora. Så eftersom att majoritära valsystem ofta leder till ett tvåpartisystem förväntas de presidentstyren med majoritära valsystem att skilja sig från andra politiska system i demokratinivå i lägre grad än presidentstyren med proportionella val.

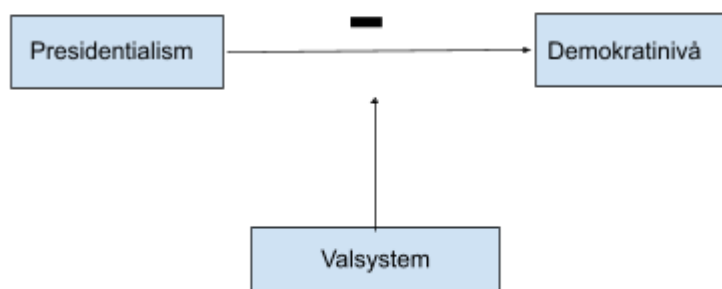
Proportionella valsystem leder oftast till flerpartisystem på grund av att det tar hänsyn till olika väljares preferenser i högre utsträckning. Det räcker med att ett parti får en viss andel av hela landets röster för att få platser i parlamentet och oftast är det fler än två partier som lyckas med det. Med en procentspärr så regleras hur svårt det blir för ett parti att komma in i parlamentet men oftast lyckas fler partier komma in eftersom flera partier har betydande sympatiröster i landet som röstar på dem och då spelar det ingen roll om vilket parti som är störst vid ens egna valkrets. Detta gör då så att fler än två partier tenderar att lyckas få platser i parlamentet.

Då proportionella val leder till ett flerpartisystem så förväntas den genomsnittliga skillnaden i grad av demokratinivå mellan länder som är presidentstyren och länder som är semipresidentstyren eller parlamentstyren vara större hos länder med proportionella valsystem än länder med majoritära valsystem. I detta fall att presidentstyren är mindre demokratiska än parlamentariska och semipresidentiella länder. Eftersom att majoritära valsystem tenderar att leda till tvåpartisystem i högre grad så förväntas demokratiskillnaden mellan presidentstyren och länder som är semipresidentstyren eller parlamentstyren att vara mindre hos länder med majoritära valsystem än länder med proportionella valsystem. Då blandade valsystem ger en viss överrepresentation till större partier men även ger små partier inflytande är utgångspunkten att antalet partier är mindre hos blandade valsystem än hos proportionella men större än hos majoritära. Därför förväntas blandade valsystem påverka skillnaden i demokratinivå mellan presidentstyren och med de två resterande statskicken i högre grad än majoritära valsystem men lägre grad än proportionella. Den andra hypotesen blir därmed att skillnaden i demokrati mellan länder som är presidentstyren och länder som är parlamentariska och semipresidentiella är större hos länder med proportionella valsystem än länder med majoritära valsystem och blandade valsystem (H2). Eftersom de problem som förstärks av fragmenterade partisystem existerar exklusivt hos presidentstyren och inte i parlamentstyren (Mainwaring & Shugart, 1993:223) kommer inte hypotesen inkludera hur valsystem påverkar parlamentarismens effekt på demokratinivå.

Hypotes 1: Presidentstyrda stater tenderar att vara mindre demokratiska stater än parlamentstyrda och semipresidentstyrda stater.

Hypotes 2: Sambandet mellan presidentialism och demokrati tenderar att vara starkare hos länder med proportionella valsystem än hos länder med majoritära valsystem och blandade valsystem.

2.4 Teoretisk modell

Kommentar: Modellen visar att presidentialism förväntas ha en negativ påverkan på demokratinivå och att valsystem i sin tur interagerar med sambandet. Beroende på vilket valsystem ett land har förväntas sambandet mellan presidentialism och demokratinivå att i genomsnitt vara olika starkt.

3. Metod

3.1 Design

Denna studie kommer vara en teoriutvecklande studie som syftar till att testa en omständighet där sambandet förväntas gälla i mer än andra. Syftet är därmed inte att bara testa huruvida sambandet mellan presidentialism och demokrati stämmer utan det är att lägga till en ytterligare faktor vilket är valsystem. För detta kommer undersökningen att använda en kvantitativ metod, nämligen statistisk analys.

Utifrån de ramarna som undersökningen har att arbeta med är tvärsnittsdata ett bra alternativ. Eftersom undersökningen berör förändring skulle det optimala vara att använda paneldata och se hur varje land utvecklats ur ett demokratiskt perspektiv sedan man antog det politiska systemet men för att analysen ska bli enklare att genomföra kommer tvärsnittsdata användas. Dessutom skulle det även finnas problem med att titta på förändring, vilket är en diskussion som kommer senare vid operationaliseringar.

För att kunna undersöka den generella effekten som valsystem har på statskickets påverkan på demokrati är en statistisk design den bästa då frågeställningen syftar till att hitta svaret på orsak och verkan, i detta fall hur Z (Interaktionsvariabeln) påverkar effekten av X (Oberoende variabel) (Esaiasson m.fl., 2017:358). Problemet med denna metod är såklart främst att det är svårt att påvisa hur väl det är X som påverkat Y eller ifall de bara korrelerar med varandra. Isolering, som är ett av kriterierna för att man ska kunna hitta ett orsakssamband (Teorell & Svensson, 2007:64), är alltid svårt eftersom det kräver att man utesluter att andra relevanta variabler har orsakat utfallet. Därför måste kontrollvariabler inkluderas för att kunna se rå-effekten av X.

3.2 Urval

De länder som kan utgöra undersökningens data ska vara de länder som använder något av de tre statskickerna som uppgiften berör: presidentialism, semipresidentialism och parlamentarism. Då inte alla länder faller under någon av dessa tre kategorier kommer en del länder inte kunna användas i undersökningen. Dessa länder är absoluta monarkier (Saudiarabien, Brunei, Eswatini, Oman, och Vatikanstaten), Enpartidiktaturer (Kina, Nordkorea, Vietnam, Laos, Eritrea och Kuba) samt länder utan officiell legitim regering (Libyen, Jemen och Sudan).

Sammanlagt kommer alltså 14 länder att inte kunna utgå från undersökningen. Anledningen till att dessa länder kommer räknas bort är att denna undersökning fokuserar på presidentialismens effekt och egenskaper i förhållande till de andra två stora typerna av horisontell maktindelning. Eftersom de exkluderade kategorierna inte passar in i modellen av horisontell maktindelning så kommer de inte inkluderas. Teorin utgår från endast de tre typerna av statskick och ifall länderna skulle inkluderas skulle de ingå i statskick-gruppen 0, det vill säga länder som antingen är semipresidentiella eller parlamentariska. Det hade blivit ett problem eftersom uppgiften gick ut på att väga presidentialismen mot de andra två systemen och inte alla andra länder.

Utöver detta kommer ytterligare länder att exkluderas då undersökningen endast kommer att inkludera länder som ingår i undersökningens alla sex variabler. Detta för att underlätta för analysen och för att inte resultatet ska vara missvisande. Så undersökningen kommer utgå ifrån länder som har en observation i alla sex variabler och därför kommer

undersökningens regressioner att baseras på totalt 138 länder.¹ Därmed är det viktigt att inte dra för deterministiska slutsatser ur resultatet eftersom det stora bortfallet kan ha påverkat korrelationen.

3.3 Analysverktyg: Regressionsanalys

Den analys som ska användas till undersökningen är en multivariat regressionsanalys, en regressionsanalys med fler än två variabler (Teorell & Svensson, 2007:160). Detta för att kunna fånga upp korrelationen och sambandet mellan flera variabler, i detta fall den beroende, oberoende, interaktionsvariabeln och kontrollvariablerna. Vad som är viktigt att påpeka är att det blir svårt att tala om en effekt eftersom regression handlar om att hitta en korrelation mellan flera variabler. Det går aldrig att fastställa endast med en regressionsanalys hur väl saker påverkar varandra utan det går endast att fastställa hur väl variabler samvarierar med varandra och då får man motivera att det handlar om kausalitet med mekanismer och teorier.

För att göra analysen av interaktionen lättare kommer X-variabeln att kodas till en så kallad dummie-variabel, alltså att de kodas som dikotomier med värdena 0 eller 1 där analysenheterna som har egenskapen som ska undersökas kodas som 1 och resten som 0 (Teorell & Svensson, 2007:146). Detta innebär att alla länder som är presidentiella får värdet 1 för variabeln X och resten av länderna, de parlamentariska och semipresidentiella länderna (denna grupp av länder kommer tillsammans att kallas för icke-presidentstyren), får värdet 0. Interaktionsvariabeln Z, valsystem, kommer dock att kodas så variabeln kan ha 3 värden: 0 som ska stå för proportionella valsystem, 1 som ska stå för blandade valsystem och 2 som ska stå för majoritära valsystem. Y-variabeln kommer inte utsättas för någon omkodning i och med att den variabeln redan antas med en intervallskala vilket är den bästa skalan för en regressionsanalys (Esaiasson, 2017:361), till skillnad från de kategoriska nominalskalsvariablerna valsystem och presidentialism.

Tolkningen av resultatet kommer gå till så att ju högre beta-koefficienten är desto större effekt finns det av X på Y. Men på grund av X-variabelns kategoriska karaktär kommer koefficienten snarare tolkas som hur stor skillnaden i demokratinivå mellan de två grupperna presidentstyren och resterande länder är. Denna skillnad kommer i undersökningen att kallas

---

¹ Se Appendix A för en lista över alla länder

för demokratiskillnad men också tolkas som effekten av presidentialism. Ju närmare koefficienten är 1 eller -1 desto större skillnad/effekt och ju närmare 0 desto mindre skillnad/effekt. Denna skillnad kommer att tolkas som signifikant utifrån p-värdet, det vill säga sannolikheten för att effekten/skillnaden är 0 och 95%-säkerhetsnivån kommer att användas (Teorell & Svensson, 2007:142). Ifall p-värdet är mindre än 0,05 kommer tolkningen vara att skillnaden inte är statistiskt signifikant och att sannolikheten att skillnaden inte finns är såpass liten att man får utgå från att den stämmer. Vid interaktionsanalysen kommer tre värden som visar på demokratiskillnaden mellan presidentstyren och icke-presidentstyren hos var och ett av de tre valsystemens länder att redovisas. P-värdet kommer också tolkas på samma sätt som innan men ifall konfidensintervallerna överlappar varandra kommer det tolkas som att det inte går att fastställa på vilket sätt de olika valsystemens demokratiskillnader skiljer sig från varandra.

3.4 Operationaliseringar

3.4.1 Presidentialism

Presidentialism kommer att operationaliseras genom en dikotom variabel där ett land kan inneha två värden. De länder som antingen antar systemet semipresidentialism eller parlamentarism (som i undersökningen kommer att kallas för icke-presidentstyren) kommer att anta värdet 0 och de länder som antar systemet presidentialism (som kommer att kallas för presidentstyren i undersökningen) antar värdet 1. Statskick har som tidigare redovisats för definierats som huruvida man antar ett parlamentariskt, semipresidentiellt eller en presidentiellt system och därmed kommer variabeln att operationaliseras som vilket av de tre system varje land använder. Undersökningen kommer utgå ifrån varje lands formella statskick och inte landets statskick i praktiken. Vissa länder antar ett statskick men följer ett annat i praktiken. På grund av svårigheten att ta hänsyn till det i varje enskilt fall kommer endast den formella definitionen av varje lands statskick att användas.

Datan som kommer användas kommer från Quality of Government som kartlagt länders politiska system och delat in dem i antingen parlamentarism, semipresidentialism eller presidentialism beroende på vilket av de systemen som varje land använder (Teorell m.fl., 2021:314). Dock finns det två problem med denna data. För det första finns inte alla länder med, inte ens alla som använder något av dessa tre system och för det andra är datan

från 2002 och inte 2020. Därför kommer manuella ändringar behöva användas och de länders statsskick som inte stämmer med verkligheten kommer ändras genom att manuellt undersöka vilket statsskick dessa länder har. Självklart finns det ingen objektiv lista över vilket statsskick varje land har eftersom de definieras olika och att alla länder inte alltid följer det statsskick de formellt antagit. Särskilt semipresidentialism har varit en väldigt svår kategori att definiera (Sedelius & Linde, 2018:138).

3.4.2 Valsystem

Valsystem kommer att operationaliseras som en variabel med tre värden. Antingen har ett land ett proportionellt valsystem, ett blandat valsystem eller ett majoritärt valsystem. Vad som är viktigt att tänka på är att då antalet länder som varje valsystem har inte är lika så kommer grupperna att bli en aning ojämlika i antal. Med det betydande bortfallet finns det dessutom en risk att grupperna blir oproportionella och snedvridna. Valsystem-variabeln kommer mätas utifrån vilket typ av valsystem varje land har. I själva verket finns det flera valsystem som faller under varje kategori men i praktiken är det dessa tre stora grupper som används för att kategorisera länders valsystem. Datan som kommer att användas kommer från International IDEA där varje land är upprädat och dokumenterat tillsammans med bland annat typ av valsystem för parlamentet, antalet platser i parlamentet, valsystem för presidenten etc (u.å.). Varje lands valsystem för parlamentet är datan som ska operationalisera variabeln valsystem.

3.4.3 Demokratiniå

För att operationalisera demokratiniå kommer V-dem institutets Liberal democracy index (LDI) att användas (Coppedge m.fl., 2021:44). Detta index har en kontinuerlig intervallskala och går från skalan 0-1 där 0 motsvarar helt odemokratiskt och 1 motsvarar helt demokratiskt. Detta index ska vara för året 2020, det vill säga det senast dokumenterade året. Vad ett lands demokratiniå är kommer alltså representeras av vilket värde landet har på LDI. Ju högre värde desto mer demokratiskt är landet. Bland andra Pelke & Croissant rekommenderar att använda LDI som ett mått på demokrati då det sammanfogar både de elektoral komponenterna hos demokrati med rättvisa och fria val med de liberala komponenterna såsom civila friheter och rättsstatens principer (2021:434). Givetvis finns det konkurrerande demokratimått såsom Freedom house index och Polity IV skalan, men

eftersom att V-dem institutets LDI kombinerar betydande komponenter för att mäta demokrati så kommer detta att användas.

LDI brukar även användas för att mäta autokratisering genom att undersöka vilka länder som de senaste 10 åren upplevt en signifikant och betydande förändring i LDI. Denna operationalisering hade också kunnat användas i undersökningen för att fånga upp processen av autokratisering. Men problemet med det är att det förutsätter att statskick har påverkat landets demokrati de senaste 10 åren vilket vore långsökt. Dessutom skulle det inte fånga upp det som eftersöks, vilket är hur demokratiska länder är. Då även demokratier kan autokratiseras under en period och autokratier kan demokratiseras lite under en period skulle resultatet vara missvisande och inte fånga upp det som behövs för undersökningen. Använder man demokratinivån för endast 2020 blir det däremot som en produkt av allt som kan tänkas påverka demokratin i ett land fram till idag och alla variabler i undersökningen kommer vara några av dem. Därmed är demokratinivå det bästa sättet att fånga upp undersökningens syfte.

3.4.4 Kontrollvariabler

För att kompensera för andra potentiella förklaringar till sambandets existens och det faktum att parlamentarism används i högre grad i länder med redan goda förutsättningar för att demokratiseras ska ett antal kontrollvariabler användas. Två av dem har syftet att isolera presidentialismens effekt på demokratinivå (Teorell & Svensson, 2007:204-205). Den ena är ländernas nivå på utveckling vilket ska operationaliseras med Human development index (HDI). Detta då högre utveckling förväntas stärka demokratin i ett land (Lipset, 1963). Denna variabel är tillgänglig i Quality of governments datamängd. Den andra variabeln är vilken region länderna tillhör eftersom att de mest demokratiska länderna, som råkar vara parlamentstyren, är geografiskt centrerade till Europa. Detta ska operationaliseras med kategori-variabeln `ht_region` från Quality of Government. Utöver detta kommer grundskoleutbildning att vara en variabel med syfte att vara en ytterligare förklaring till demokratinivån eftersom utbildningsnivån i ett land påverkar dess sannolikhet att demokratiseras (Sanborn & Thyne, 2014). Även denna variabel är tillgänglig i Qog:s datamängd.

Eftersom HDI och grundskoleutbildning mäts på helt olika sätt kan de inte jämföras med varandra och måste därmed standardiseras först. Då tolkas variabelernas beta-koefficienter som att när variabeln ökar med en standardavvikelse så ändras värdet på

den beroende variabeln. Antalet kontrollvariabler är en avvägning mellan att ha många variabler och att ha många fall i sin undersökning. Med för många kontrollvariabler kommer risken öka att få fler avvikande fall vilket kan påverka resultatet och signifikansen. Så efter avvägningar kommer endast de viktigaste kontrollvariablerna att inkluderas.²

3.5 Problem med designen

Valet av design har såklart sina nackdelar. Siffror svarar inte på alla frågor objektivt sätt. Visserligen hittas en korrelation och en statistisk interaktion men kausaliteten är inte lika lätt att fastställa. Tanken är att motivera sambandet med hjälp av mekanismen som skapar en teori om hur orsak och verkan fungerar och verifiera sina hypoteser men det behöver inte bevisa den egentliga kausaliteten. På det sättet kan inte en statistisk analys bevisa de djupare orsakerna till ett sambands existens. Givetvis har inte alla statistiska metoder samma problem. Exempelvis är naturliga experiment statistiska men har inte samma problem.

Att datan inte innefattar alla tänkbara analysenheter är en nackdel eftersom den statistiska signifikansen kan försvinna när antalet analysenheter minskar. Dessutom blir det ett stort problem att så många länder faller ur undersökningen eftersom den statistiska säkerheten och generaliserbarheten sjunker med färre observationen. För att kunna bevisa sambandet och interaktionen till fullo och därmed presentera en sanning så krävs det att alla tänkbara analysenheter inkluderas.

En svaghet med detta analysverktyg är ju att det inte är säkert hur hanterbart allt material är. Det faktum att interaktionsvariabeln innehar tre värden och den oberoende variabeln innehåller två så leder det till minst sex olika interaktioner och ju fler interaktioner desto mer ökar risken att dra fel slutsatser. Med fel slutsatsdragning kommer dessutom andra personer som utför samma undersökning komma fram till andra slutsatser vilket skadar reliabiliteten. En annan uppenbar risk med regressionsanalys är att den i första hand räknar ut det *förväntade* värdet på Y som varje analysenhet har givet värdet på X (Teorell & Svensson, 2007:167). Det kan därmed finnas många länder där sambanden inte gäller där spridningen från linjen (det förväntade sambandet) är stor.

Valet av operationaliseringar har sina brister med. Att exempelvis programmera X som en dummie-variabel med endast två värdengör att graden av anpassning, det vill säga

---

² Se Appendix B för utförlig förklaring av alla inkluderade variabler inklusive källa och skala.

graden av förklarad varians (Teorell & Svensson, 2007:172-173) kommer att bli missvisande. Detta då den oberoende variabeln endast kan anta två värden och då kommer graden av anpassning att per definition vara låg vilket ökar risken för fel slutsatsdragningar. Dessutom kan dåligt valda kontrollvariabler göra att man över- eller underskattar sambandets effekt. Att ha två grupper som är så pass i antal ojämlika (presidentiella länder kontra icke-presidentiella länder) kan också skapa problem då det ökar risken för att fel slutsatser dras och att reliabiliteten skadas.

4. Resultat

Nedan kommer resultatet av undersökningen att redovisas. Den första delen kommer vara redogörelser för den deskriptiva statistiken över variablerna och antalet fall per grupp. Sedan kommer resultatet från undersökningen av ursprungsambandet där svaret på om Hypotes 1 stämmer eller inte kommer presenteras. Efteråt kommer interaktionsanalysen där hypotes 2 kommer att verifieras eller falsifieras.

4.1 Deskriptiv statistik

Tabell 1. *Beskrivande statistik över variablerna*

Variabel	Observationer	Medelvärde	Standardavvikelse	Minsta värde	Största värde
Demokratinivå	161	0,422	0,255	0,037	0,878
Presidentialism	181	0,343	0,476	0	1
Valsystem	180	1,067	0,888	0	2
HDI	177	0,717	0,151	0,386	0,954
Region	181	4,484	2,68	1	10
Grundskoleutbildning	165	103,101	12,236	61,775	145,489

Kommentar: Tabell för alla variablers antal observationer, medelvärde, standardavvikelse samt största och minsta värde. På grund av att HDI och grundskoleutbildning är kontinuerliga variabler med olika typer av mått kommer dessa två standardiseras för att kunna jämföras.

Statistiken ovan visar på alla variabler som kommer att inkluderas i arbetet. Överst är Y-variabeln demokratinivå för året 2020 och visar på att av de 181 länder som är möjliga för undersökningen har 161 värden på Y-variabeln. X-variabeln presidentialism omfattar 181 länder. Valsystem är den oberoende variabeln med 180 observationer. Resterande är kontrollvariabler och HDI har 177 observationer. Region har 181 observationer och därmed innefattar alla länder. Grundskoleutbildning har endast 165 observationer. Läggs alla variabler ihop blir det totalt 138 möjliga observationer som har värden för alla sex variabler och därmed påverkas slutsatsdragningen av det betydande bortfallet.

Tabell 2. *Antalet länder med varje statsskick och valsystem.*

Statsskick	0. Majoritära valsystem	1. Blandade valsystem	2. Proportionella valsystem	Totalt
0. Icke-presidentstyren	21	18	47	86
1. Presidentstyren	18	12	22	52
Totalt	39	30	69	138

Kommentar: Tabellen visar antalet länder uppdelade i statsskicksgrupp och valsystem. Tabellen visar därmed fördelningen av observationer i alla grupper.

Som Tabell 2 visar är storleken på grupperna väldigt skiftande. Förutom att proportionella valsystem utgör 50% av alla inkluderade länder så har blandade valsystem betydligt mindre antal länder än de övriga två. Detta innebär att när medelvärdet på demokratinivån för blandade valsystem i presidentstyren respektive icke-presidentstyren kommer att räknas ut så görs det med en ganska liten empirisk grund. Ju färre fall och mindre grupper desto högre statistisk osäkerhet kommer skattningen att få och därmed kan det bli svårare att dra några slutsatser. Men det handlar även om att medelvärdet för en grupp inte säger så mycket med få fall då risken är stor att avvikande fall vilseleder resultatet³ (Esaiasson m.fl., 2017:275). Denna osäkerhet ökar just på grund av att endast 138 länder inkluderas eftersom skattningen och att dra några slutsatser om verkligheten blir betydligt svårare.

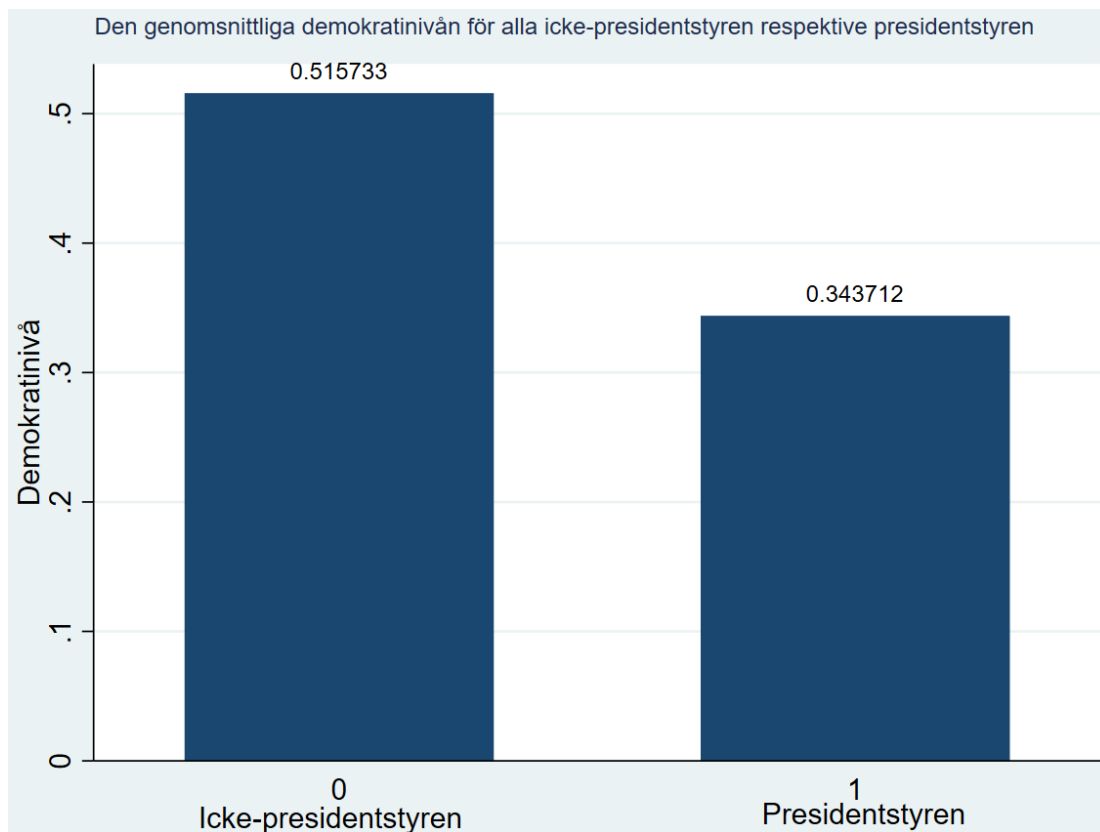
³Se Appendix C för en visualisering av fallens spridning inom dessa grupper.

4.2 Presidentialismens effekt på demokratinivå

Nu redovisas det bivariata sambandet. Först kommer det enskilda sambandet att redovisas och efteråt kommer den multipla regressionsanalysen för att testa effektens styrka och se om Hypotes 1 får stöd eller inte.

Diagram 1. Stapeldiagram över presidentstyrens och icke-presidentstyrens genomsnittliga demokratinivå. Skalan på demokratinivå går från 0-1.

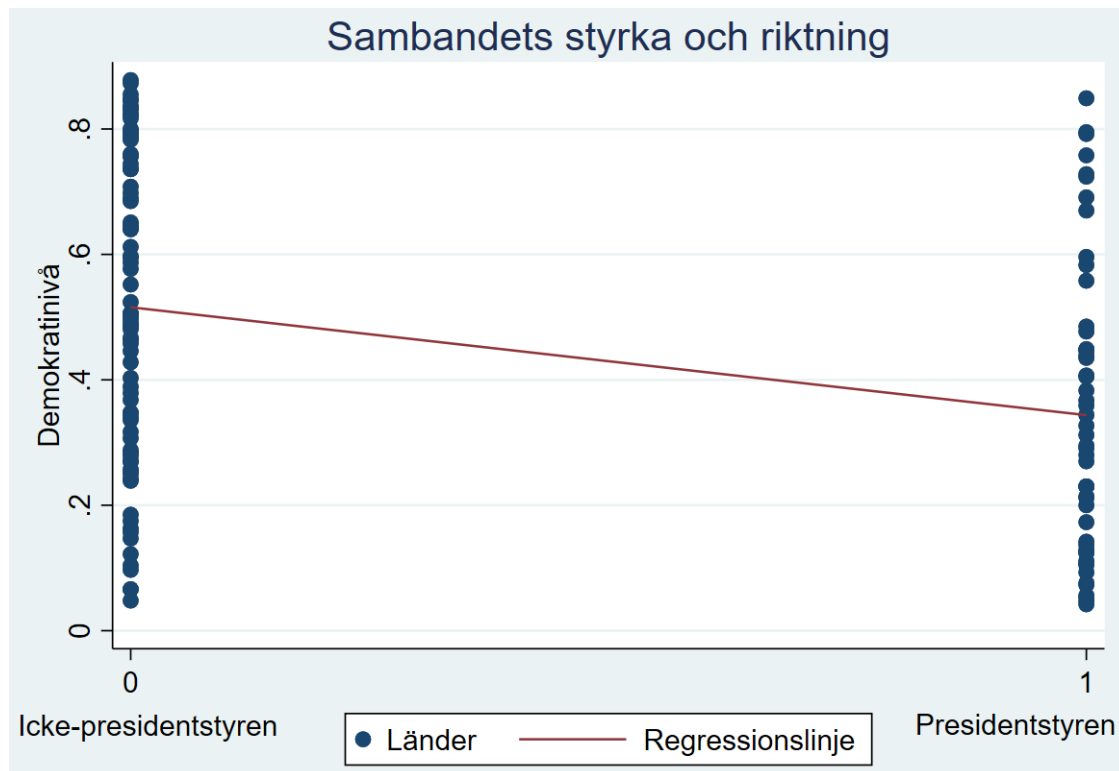

Kommentar: Diagram över den genomsnittliga demokratinivån för alla länder inom var och en av de två grupperna av statsskick. Skalan på demokratinivå går från 0-1

Ser man till enbart det bivariata sambandet så verkar det som att det finns ett samband mellan presidentialism och demokratinivå. Diagram 1 visar på den genomsnittliga skillnaden i demokratinivå för länder som är presidentstyren (1) och för länder som antingen är parlamentstyren eller semipresidentstyren, det vill säga icke-presidentstyren (0). Av de 52 presidentstyren som använts för undersökningen så ligger den genomsnittliga demokratinivån på 0,344 (viktigt att ha i åtanke är att skalan för LDI går mellan 0 och 1). Samtidigt ligger den genomsnittliga demokratinivån för de 86 icke-presidentstyren som inkluderats i

undersökningen sammanslaget på 0,516. Så här långt stödjer alltså statistiken tesen om att presidentstyren är mer autokratiska än parlamentstyren och semipresidentstyren. Dock är det viktigt att ha i åtanke att en hel del länder försvunnit på grund av bortfallet vilket kan skapa en högre statistisk osäkerhet.

Diagram 2. Spridningsdiagram över sambandet mellan presidentialism och demokratinivå

Kommentar: Det bivariata sambandet mellan presidentialism och demokrati. Regressionslinjen börjar vid alla icke-presidentstyrens medelvärde (genomsnittliga nivå av demokrati) och slutar vid presidentstyrens medelvärde (genomsnittliga nivå av demokrati). Skalan på demokratinivån går från 0-1.

Tesen stöds av Diagram 2 som är ett spridningsdiagram vilket ger en regressionslinje som visar det förväntade värdet på LDI för presidentstyren kontra icke-presidentstyren. Grafen visar att när man går från icke-presidentstyren till presidentstyren så minskar demokratinivån från 0,516 till 0,344. Det verkar alltså som att det finns en tydlig skillnad i demokratinivå mellan presidentstyren och icke-presidentstyren.

Tabell 3. *Regressionstabell för ursprungssambandet inklusive kontrollvariabler. Beroende variabel är demokratinivå 0-1 (LDI)*

	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4	Modell 5
<i>Presidentialism</i>	-0,172 ^{***} (-4,11)	-0,074 [*] (-2,00)	-0,148 ^{***} (-3,62)	-0,172 ^{***} (-4,10)	-0,113 ^{**} (-3,08)
<i>HDI</i>	-	0,143 ^{***} (7,94)	-	-	0,158 ^{***} (6,00)
<i>Region Fixed effect</i>	-	-	JA	-	JA
<i>Utbildning</i>	-	-	-	-0,004 (-0,21)	0,005 (0,36)
<i>Intercept</i>	0,516 ^{***} (20,06)	0,479 ^{***} (21,94)	0,422 ^{***} (11,69)	0,516 ^{***} (19,99)	0,349 ^{***} (10,14)
<i>N</i>	138	138	138	138	138
<i>r² justerat</i>	0,104	0,385	0,481	0,097	0,590

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001

Kommentar: På grund av det höga antalet kategorier i regionsvariabeln och då det viktigaste är att se hur den påverkar grundkoefficienten så kommer regionsvariabeln att inkluderas som fixed effect och bara bekräftas att den är inkluderad. Den beroende variabeln demokratinivå går från 0-1. Variablerna HDI och grundskoleutbildning är standardiserade.

Tabell 3 visar vad som händer med ursprungssambandet ifall man kontrollerar för ytterligare nödvändiga faktorer. Modell 1 visar på ursprungssambandet utan kontrollvariabler. Då ser man att den genomsnittliga skillnaden i demokratinivå mellan de två grupperna är -0,172 procentenheter och att denna skillnad är statistiskt signifikant. Därmed har effekten identifierats på ett ganska precist sätt och utan kontrollvariabler så kan man fastställa att skillnaden finns. Modell 2 visar på sambandets styrka när man kontrollerar för ländernas värde på HDI-indexet. Då försvinner sambandet väldigt mycket, men beta-koefficienten förlorar inte sin statistiska signifikans. Kontrollerar man endast för HDI så verkar det alltså som att sambandet inte är spuriöst trots att sambandets styrka ändå minskar kraftigt. Modell 3 visar på den genomsnittliga skillnaden i demokratinivå mellan länderna i de två grupperna av statsskick efter kontroll för vart alla länder befinner sig geografiskt. Vid denna kontroll har sambandet försvagats en aning men behåller ändå den statistiska signifikansen. Modell 4 visar sambandets styrka efter kontroll för grundskoleutbildning och det verkar som att effekten ökar efter kontrollen. Grundskoleutbildning försvagar alltså inte sambandets styrka

Modell 5 visar på den totala demokrati-skillnaden och därmed presidentialism-effekten efter kontroll för alla tidigare kontrollvariabler. Skillnaden i demokrati mellan presidentstyren och icke-presidentstyren är 0,113 vilket fortfarande är en betydande skillnad men som har minskat en aning efter kontrollen. Trots detta bibehålls dock den statistiska signifikansen vilket kommer tolkas som att denna effekt existerar i populationen, i detta fall bland världens länder. Något som gör att man får ta Modell 5 med en nypa salt på grund av det betydande bortfallet. Ju färre analysenheter desto större osäkerhet i skattningen och desto mer tveksamt blir resultatet. Slutsatsen av denna regression är att resultatet bekräftar Hypotes 1. I genomsnitt tenderar presidentstyren att vara mindre demokratiska än icke-presidentstyren.

4.3 Valsystemets påverkan

Nu ska valsystemets interaktionseffekt redogöras för och svara på huruvida Hypotes 2 stämmer eller inte. Först kommer en multipel interaktionsanalys att redovisas och sedan kommer två visualiseringar av valsystemets effekt på sambandet mellan presidentialism och demokrati. Dessa delar kommer att svara på ifall Hypotes 2 stämmer eller inte.

Tabell 4. Interaktionstabell inklusive kontrollvariabler

	Modell 6	Modell 7
<i>Presidentialism</i>	-0,107 (-1,44)	-0,027 (-0,46)
<i>Presidentialism*Blandade valsystem</i>	-0,074 (-0,65)	-0,141 (-1,61)
<i>Presidentialism*Proportionella valsystem</i>	-0,067 (-0,70)	-0,103 (-1,34)
<i>HDI</i>	-	0,144*** (5,39)
<i>Regioner fixed effect</i>	-	JA
<i>Utbildning</i>	-	-0,003 (-0,20)
<i>Intercept</i>	0,419*** (8,31)	0,278*** (5,39)
<i>N</i>	138	138
<i>r² justerat</i>	0,158	0,602

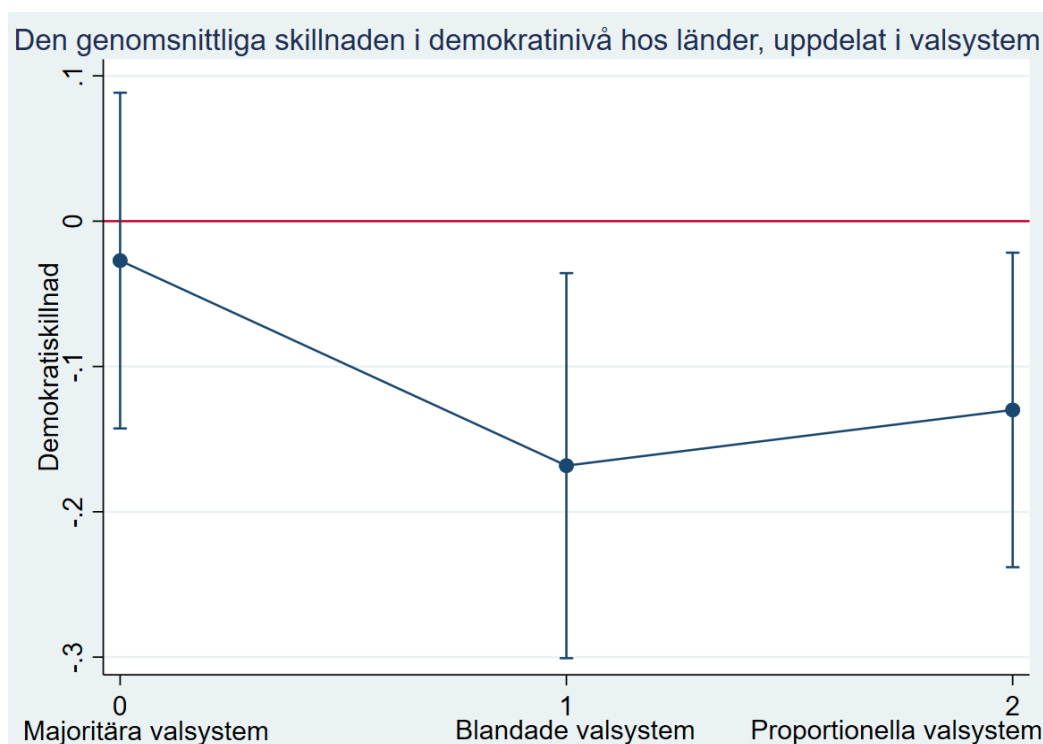
* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Kommentar: Modell 6 visar först demokratiskillnaden hos majoritära valsystem och sedan blandade och sist proportionella. Modell 7 visar på samma sak inklusive kontrollvariabler. Vid uträkning av interaktionseffekter utgår man från grundkoefficienten (den översta koefficienten i detta fall). Denna visar på effekten från X på Y när Z har värdet 0 (I detta fall majoritära valsystem). för att få effekten från de två resterande valsystemen så subtraheras grundkoefficienten med de två nedre koefficienterna vardera. Subtraktionen av grundkoefficienten och respektive valsystems koefficient visar på effekten av presidentialism hos respektive valsystem. Beroende variabeln demokratinivå går från 0-1. Variablerna HDI och grundskoleutbildning är standardiserade.

Tabell 4 visar på interaktionen mellan valsystem och presidentialism. Presidentialism-koefficienten visar effekten av presidentialism när valsystem har värdet 0 och i denna undersökning motsvarar 0 majoritära valsystem. Detta innebär att den första koefficienten på -0,107 visar effekten på presidentialism hos länder med majoritära valsystem. I Modell 6 visas alltså att skillnaden i demokrati mellan icke-presidentstyren och presidentstyren hos majoritära valsystem är 0,107 procentenheter. För att få samma effekt för

länder med blandade valsystem subtraheras den första koefficienten på $-0,107$ med $-0,074$ vilket ger $-0,181$. För att få effekten av presidentialism hos proportionella valsystem subtraheras den första koefficienten $-0,107$ med $-0,067$, vilket syns i tabellen. Då blir koefficienten $-0,173$. Hos proportionella valsystem är alltså presidentstyren $0,173$ procentenheter mindre demokratiska i genomsnitt än icke-presidentstyren. Modell 7 visar samma sak men inkluderar kontrollvariablerna vilket ger nya koefficienter. Man ser att demokratiskillnaden för länder med majoritära valsystem nu ligger på $-0,027$. Koefficienten har därmed betydligt minskat och effekten är därmed så gott som 0. Efter att subtrahera $-0,027$ med blandade respektive proportionella valsystemens koefficienter blir effekten $-0,168$ från blandade valsystem och $-0,13$ från proportionella valsystem. Hos alla tre valsystem verkar det alltså som att presidentstyren är mindre demokratiska än icke-presidentstyren fast i olika hög utsträckning. Ingen statistisk signifikans syns för någon av koefficienterna vilket innebär att det inte går att dra någon slutsats om hur mycket dessa tre valsystemsgrupper av länder i genomsnitt skiljer sig åt från varandra. men för att se om själva demokratiskillnaderna är signifikanta krävs en marginsplot vilket ska presenteras nu.

Diagram 3. *Marginsplot* för varje valsystemens påverkan på ursprungssambandet

Kommentar: Den uppskattade genomsnittliga skillnaden i demokratinivå mellan presidentstyren och icke-presidentstyren hos alla länder sammantaget, uppdelat i de tre kategorierna av valsystem. Varje valsystems-kategori består av alla länder som innehar det valsystemet.

Diagram 3 visar på hur styrkan korrelationen mellan presidentialism och demokrati beror på ländernas och diagrammet visualiserar Modell 7 från Tabell 4. Här består X-axeln av tre värden, de tre typerna av valsystem där majoritära valsystem är 0, blandade valsystem är 1 och proportionella valsystem är 2. Y-axeln består inte längre av värden på LDI utan styrkan i den negativa effekten presidentialism har på demokrati. Man kan alltså se det som att detta diagram har valsystem som oberoende variabel och presidentialism-effekten (demokratiskillnaden mellan presidentstyren och icke-presidentstyren som beroende variabel.

Det som går att utläsa av själva diagrammet är följande. Alla punkter på variabeln valsystem ligger under 0 på Y-axeln. Detta innebär att hos alla tre valsystem påverkar presidentialism demokrati negativt. Annorlunda uttryckt kan man säga att hos alla tre valsystem tenderar presidentstyren att i genomsnitt vara mindre demokratiska än icke-presidentstyren. Var och en av de tre punkterna symboliserar presidentialism-effekten för var och ett av de tre valsystemen. Diagrammet visar att hos länder med majoritära valsystem ligger presidentialism-effekten på $-0,027$. Detta innebär att länder med majoritära valsystem är de länder där presidentialism i genomsnitt tenderar att ha minst betydelse för demokratinivån. Koefficienten $-0,027$ bland presidentstyren med majoritära valsystem endast är $0,027$ procentenheter mindre demokratiska än icke-presidentstyren med majoritära valsystem i genomsnitt. Det verkar alltså som att länderna i dessa två grupper i genomsnitt är ungefär lika demokratiska⁴. Förutom det så verkar inte demokratiskillnaden i majoritära valsystem vara statistiskt signifikant vilket syns då det övre konfidensintervallet för majoritära valsystem korsar 0. Slutsatsen att dra blir att presidentialism inte verkar ha någon påverkan på demokratinivån hos länder med majoritära valsystem. Presidentstyren med majoritära valsystem och icke-presidentstyren med majoritära valsystem tenderar i genomsnitt att vara ungefär lika demokratiska.

Hos länder med blandade valsystem är effekten $-0,168$. Därmed är länder som har blandade valsystem de länder vars demokratinivå tenderar att påverkas mest av presidentialism. Detta kan översättas till att den demokratiska skillnaden mellan presidentstyren och icke-presidentstyren tenderar att vara störst hos länder med blandade valsystem och minst hos länder med majoritära valsystem. Med de få fallen inom gruppen blandade valsystem i åtanke så visar diagrammet empiriskt att presidentstyren med blandade

---

⁴ Se Appendix C för varje grupps genomsnittliga värde på LDI

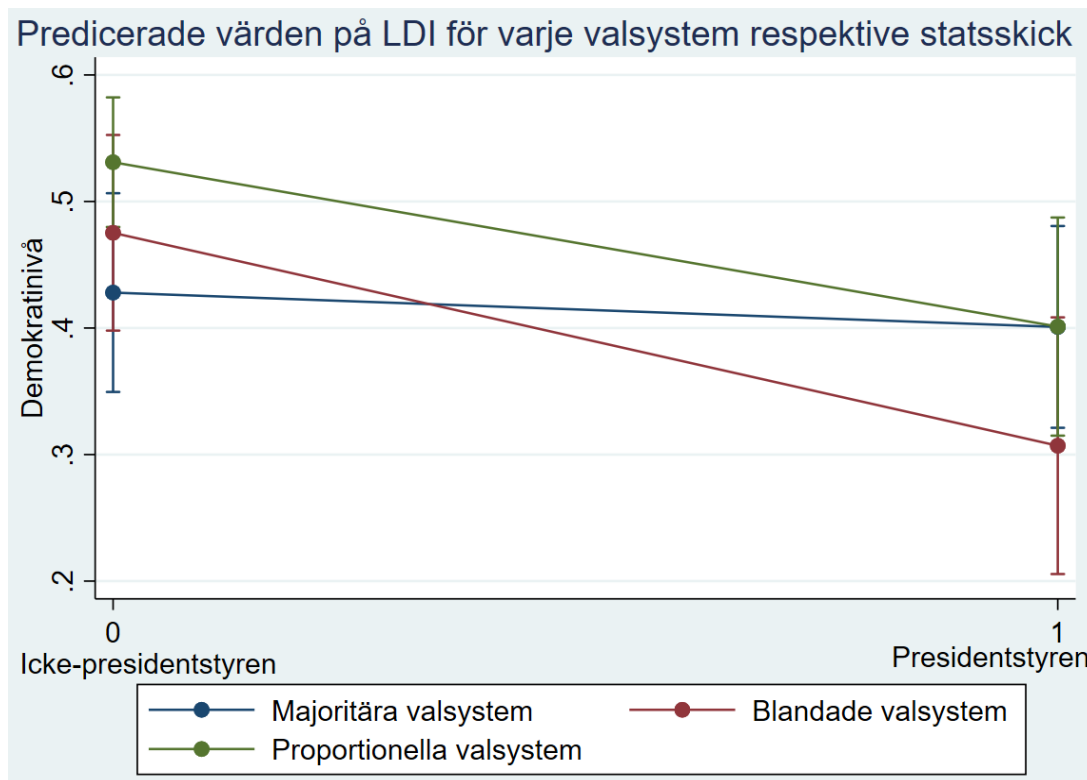
valsysteem är 0,168 procentenheter mindre demokratiska i genomsnitt än vad icke-presidentstyren med blandade valsysteem är i genomsnitt. Hos länder med proportionella valsysteem ligger presidentialism-effekten på -0,13. Hos länder med proportionella valsysteem är alltså presidentstyren 0,13 procentenheter mindre demokratiska än icke-presidentstyren. Detta kan översättas till att skillnaden i demokrati mellan presidentstyren och icke-presidentstyren hos länder med proportionella valsysteem i genomsnitt är större än för länder med majoritära valsysteem men mindre än för länder med blandade valsysteem.

Dock går det inte att dra några slutsatser om hur väl presidentialism-effekten skiljer sig mellan proportionella valsysteem och blandade valsysteem eftersom att båda valsysteemens konfidensintervaller överlappar varandra. Det betyder att det blir svårt att veta exakt i vilken av dessa system som demokratiskillnaden är störst men det går att med säkerhet säga att det finns en demokratiskillnad mellan icke-presidentstyren och presidentstyren inom dessa två valsysteem och med viss säkerhet att dem skiljer sig från demokratiskillnaden hos majoritära valsysteem.

Resultatet kan alltså visa att presidentialism påverkar demokratinivån i länder med blandade och proportionella valsysteem men inte i länder med majoritära valsysteem. Därmed stämmer inte Hypotes 2 helt och hållet då hypotesen gick ut på att demokratin i länder med proportionella valsysteem skulle påverkas mer av presidentialism än hos de två andra vilket det inte gör. Men utifrån teorin om partisystem-fragmentering verkar resultatet vara rimligt då blandade valsysteem och proportionella valsysteem båda leder till flerpartisystem i högre grad än majoritära valsysteem och det verkar inte som att presidentialism påverkar demokratinivån hos majoritära valsysteem.

Diagram 4. Marginsplot med predicerade värden

Kommentar: Diagram med tre olika regressionslinjer. Ett för varje valsystem. Varje kategori av valsystem består av alla länder som innehar det valsystemet. Alla regressionslinjer börjar vid icke-presidentstyrens medelvärde (genomsnittliga nivå av demokrati) och slutar vid presidentstyrens medelvärde (genomsnittliga nivå av demokrati). Skalan på demokratinivån går från 0-1.

Tabell 4 visar interaktionen i mer detalj. Den visar nämligen demokratinivån för alla olika valsystem i varje statskicksgrupp, presidentstyren och icke-presidentstyren⁵. Y-axeln visar värdet på LDI medan X-axeln visar den dikotoma uppdelningen mellan icke-presidentstyren och presidentstyren. Hos icke-presidentstyren verkar det som att proportionella länder är mest demokratiska och att blandade valsystem kommer på andra plats. Minst demokratiska är de icke-presidentstyren med majoritära valsystem. Det som är viktigt att ha i åtanke är dock att det inte är lätt att fastställa hur mycket dessa tre grupper *skiljer sig åt från varandra* eftersom varje systems konfidensintervall överlappar varandra. Diagrammet visar även demokratinivån hos presidentstyren uppdelade i de tre valsystemen. Där är det blandade valsystem som har lägst demokratinivå medan majoritära och proportionella valsystem har nästan exakt lika stor demokratinivå. Detta säger att hos presidentstyren är det i länder med blandade valsystem som har lägst demokratinivå.

⁵ Se Appendix D för värde varje valsystems värde på LDI i varje statskicksgrupp.

Men det mest relevanta för undersökningen är skillnaden mellan varje valsystems demokrativärde för icke-presidentstyren och presidentstyren. Detta kan översättas till lutningen i de tre graferna. Då lutningen i den röda grafen är störst innebär det att det är störst demokratisk skillnad mellan icke-presidentstyren med blandade valsystem och presidentstyren med blandade valsystem. Lutningen i den gröna grafen är näst störst vilket innebär att demokratiskillnaden mellan de två statsskicksgруппerna hos proportionella valsystem är näst störst. Den blåa grafen visar nästan ingen lutning alls vilket innebär att demokratiskillnaden mellan de två statsskicksgруппerna hos majoritära valsystem är väldigt liten och oväsentlig. Slutsatsen blir att H2 stämmer delvis. Proportionella valsystem påverkar presidentialism-effekten mer än majoritära valsystem men inte mer än blandade valsystem, samtidigt som majoritära valsystem inte verkar påverka presidentialismens effekt på demokratin alls.

5. Slutsatser och diskussion

För att återknyta till uppsatsens inledning så skapar olika statsskick, och inte minst olika kombinationer av konstitutionella och institutionella vägval, olika resultat för demokratin. Eftersom demokratin anses som eftersträvt för många länder är det viktigt att veta vilka konstitutionella vägval som leder till vilka konsekvenser för demokratin. Syftet med denna uppsats var att undersöka ifall länder med presidentialism skapar mindre demokratiska länder än semipresidentialism och parlamentarism. Men framför allt var undersökningarnas syfte att undersöka hur väl presidentialism interagerar med ett lands valsystem, det vill säga ifall skillnaden mellan demokratinivån i presidentstyren och icke-presidentstyren skiljer sig beroende på vilket valsystem dessa länder har.

Resultatet visar att Hypotes 1 verkar stämma. Presidentialism tenderar att skapa mindre demokratiska stater än vad parlamentarism och semipresidentialism gör. Resultatet visade att det finns en betydande skillnad i demokratinivå mellan presidentstyren och de två andra typerna av statsskick. Det innebär då att presidentstyren idag är mer autokratiska än vad parlamentstyren och semipresidentstyren är. Resultatet visar dessutom en viss grad av stöd för Hypotes 2. Presidentialism tenderar visserligen att skapa mindre demokratiska stater i världen, men bara för länder med proportionella och blandade valsystem. För länder med majoritära valsystem finns det ingen signifikant skillnad i demokratinivå mellan länder som

är presidentstyrda och länder som är semipresidentstyrda eller parlamentstyrda. Hur mycket demokratiskillnaderna hos blandade och proportionella valsystem skiljer sig åt går inte att fastställa. Hypotes 2 stämmer alltså delvis. Resultatet ger inte stöd till att proportionella valsystems demokratinivå påverkas av presidentialism i högre grad än blandade valsystem. Däremot kan slutsatsen dras att presidentialism tenderar att skapa mindre demokratiska stater än de två andra statsskickerna hos länder med blandade valsystem och med proportionella valsystem. Men hos majoritära valsystem tenderar presidentstyren att i genomsnitt vara lika demokratiska som icke-presidentstyren.

Den nytta man kan dra av detta resultat är ett budskap om att ifall ditt land är baserat på presidentialism så är det bästa valsystemet för att upprätthålla demokratin ett majoritärt valsystem. Då är det nämligen störst sannolikhet att ditt presidentstyrda land inte skiljer sig nämnvärt från andra typer av statsskick när det gäller grad av demokrati, statistiskt sätt. Om ditt land är presidentstyrt så kommer presidentialismen att kunna minska den demokratiska nivån, framför allt ifall ditt land använder ett proportionerligt eller blandat valsystem. Men med ett majoritärt valsystem är risken som allra minst att landet blivit mer demokratiskt om ditt land hade haft ett annat statsskick. Detta budskap blir viktigt i framtiden så att länder inte begår misstaget att basera styret på ett system som riskerar att försämra demokratin i ett land.

För att koppla till tidigare forskare så blir slutsatsen att Linz överskattar presidentialismens betydelse för försämring av demokratin. Även ifall mekanismerna han föreslog skulle stämma så är det liten risk att de har någon effekt på demokratin med ett majoritärt valsystem vilket går i linje med Mainwaring och Shugarts resonemang om partisystem-fragmentering (1997). Ifall ett presidentstyre använder ett majoritärt valsystem är det större sannolikhet att det leder till ett tvåpartisystem. Med ett tvåpartisystem är det betydligt mindre risk att presidentens parti inte erövrar parlamentet och därmed skapas inte dödlägen i lika hög utsträckning. Dessutom behöver inte presidenten och dennes regering förlita sig på instabila koalitioner. De största mekanismerna är därmed inte ett lika stort problem för presidentialismen med ett tvåpartisystem.

Uppsatsen har givetvis sina brister. Generaliserbarheten kan ifrågasättas, dels på grund av det betydande bortfallet som gjorde att antalet länder sjönk till endast 138 länder av 181 möjliga, men även dels på grund av att datan begränsades till tvärsnittsdata. Den interna validiteten (Teorell & Svensson, 2007:69) har dock fångats någorlunda väl eftersom undersökningen använde exakt samma antal länder för varje regression vilket gör att tanken

att skillnaderna i de olika regressionsmodellerna beror på olika antal fall i regressionerna falsifieras. Sedan är det givetvis inte en regel att statistisk signifikans betyder att sambandet stämmer och det är fullt möjligt att de kontrollvariablerna som inkluderades i undersökningen inte är en tillräckligt hård kontroll. Den externa validiteten (Teorell & Svensson, 2007:69) är dock svårare att fastställa. För att kunna fastställa den externa validiteten hade det krävts paneldata för att kunna se ifall sambandet och interaktionen stämmer över tid. Men även då hade det kunnat bli svårigheter eftersom resultatet hade kunnat påverkas av demokrativågor och autokratiseringsperioder.

Sedan går det att argumentera för att teorin om interaktionen som undersökningen byggde på borde varit mer utökad än att bara inkludera partifragmnetering. Exempelvis verkar valsystem påverka graden av partidisciplin (Sauger, 2009:317) och enligt Mainwaring och Shugart (1997) så är partidisciplin också något som påverkar presidentialismens oförmåga att upprätthålla demokrati. Ett liknande problem är att H2 gick ut på att proportionella val i genomsnitt ledde till fler partier i parlamentet än blandade valsystem vilket inte är säkert. Men enligt resultatet verkar det inte finnas någon signifikant skillnad mellan blandade och proportionella valsystem och det båda dessa hade gemensamt var att de skapar flerpartisystem. Det verkar alltså som att det viktiga är tvåpartisystem kontra flerpartisystem, inte nödvändigtvis antalet partier i parlamentet.

Slutsatsen om orsak och verkan bör även dras medförsiktighet. Det säkraste sättet att tolka resultatet bör vara att det som bäst handlar om en samkorrelering och inte nödvändigtvis orsak och verkan. Detta då undersökningen är en observationsstudie och det därmed är svårt att fastställa kontrafaktiska jämförelsepunkter (Esaiasson m.fl., 2017:91-92). Till skillnad från exempelvis experiment är det svårt att fastställa vad som hade hänt *om fallen varit annorlunda*, det vill säga om de presidentstyrda länderna inte var det och om länderna hade haft ett annat valsystem. Dessutom är X-variabeln inget ombytligt som går att växla särskilt lätt mellan. Ett icke-presidentstyre kan inte helt plötsligt välja att gå över till presidentstyre och därmed är det svårt att säga att ett land *går från att vara ett icke-presidentstyre till att vara ett* som det brukar handla om i ett samband. Därmed ska inte resultatet överskattas och tolkas som ett kontinuerligt samband. På grund av de variabler som använts så handlar inte resultatet om ett samband i den vanliga bemärkelsen utan det handlar om skillnader i grupper.

Eftersom operationaliseringarna av variablerna inte är helt felfria så borde ytterligare studier utföras med andra typer av måttenheter och därmed kunna jämföra och se ifall olika

undersökningar med olika mått på variablerna leder till olika resultat. Således finns det ännu en lucka att undersöka vidare. Då det inte alltid är självklart vilket statsskick ett land i praktiken använder så finns det olika listor beroende på källa (McManus & Ozkan, 2018:366; Sedelius & Linde, 2018:154-155). En ytterligare ny väg i forskningsfältet är att utgå från tre kategorier i statsskick-variabeln istället för en binär variabel med två grupper som denna undersökning för att upptäcka mer nyanserade och detaljerade slutsatser. Att bruka data som mäts över tid är dessutom ett bättre sätt att fastställa kausalitet och inte bara korrelation som denna undersökning gjort. Slutligen är det även viktigt att till nästa gång inkludera fler länder för att öka generaliserbarheten och validiteten.

Då resultatet inte visade på någon signifikant skillnad i ursprungssambandets styrka mellan blandade och proportionella valsystem är detta ett område att utforska ytterligare. Hur kommer det sig att skillnaden inte syns? Huruvida det beror på att båda är flerpartisystem och att antalet partier inte spelar roll eller det faktum att det är någon annan konsekvens av valsystem som skapar det lika utfallet. Detta hade kunnat gå med hjälp av en jämförande *lika utfall-studie*.

Sammanfattningsvis bör man vara försiktig med att dra för deterministiska slutsatser om sambandet mellan presidentialism och demokrati i olika elektoral kontexter. Trots att ett samband syns så visar det mest på en demokratiskillnad mellan presidentstyren och de två systemen parlamentarism samt semipresidentialism. Det går alltså att fastställa att presidentstyren skapar mer autokratiska stater än vad de andra systemen gör. Men när det kommer till begrepp som *påverka* och *effekt* bör man vara försiktig i och med att uppsatsen undersökt grupper och kategorier och i detta fall så har X varit en binär nominalvariabel med två kategorier. Denna demokratiskillnad går dock att se i olika valsystem och den största slutsatsen är att demokratiskillnaden saknas hos majoritära valsystem men att det finns en betydande demokratiskillnad för blandade och proportionella valsystem. Som presidentstyre är det alltså dessa två valsystem man bör undvika för att presidentialismens mekanismer inte ska skapa svårigheter för demokratin.

6. Referenser

Anckar, C. (2000). "Size and party system fragmentation". *Party Politics*, 6(3), 305-328. doi:[10.1177/135406880006003003](https://doi.org/10.1177/135406880006003003)

Boix, C. (2003). *Democracy and redistribution*. Cambridge University Press.

Bågenholm, A. (2012). *Styrelseskick i elva länder + EU*. Liber AB.

Cheibub, J. A. (2007). *Presidentialism, parliamentarism, and democracy*. Cambridge University Press.

Cheibub, J. A., & Limongi, F. (2002). "Democratic institutions and regime survival: Parliamentary and presidential democracies reconsidered". *Annual review of political science*, 5(1), 151-179. doi:[10.1146/annurev.polisci.5.102301.084508](https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.5.102301.084508)

Cheibub, J. A., Przeworski, A., Limongi Neto, F. P., & Alvarez, M. M. (1996). "What makes democracies endure?". *Journal of democracy*, 7(1), 39-55. doi:[10.1353/jod.1996.0016](https://doi.org/10.1353/jod.1996.0016)

Coppedge, M., Gerring, J., Altman, D., Bernhard, M., Fish, S., Hicken, A., Kroenig, M., Lindberg, S. I., McMann, K., Paxton, P., Semetko, H. A., Skaaning, S. E., Staton, J., & Teorell, J. (2011). "Conceptualizing and measuring democracy: A new approach". *Perspectives on Politics*, 9(2), 247-267. doi:[10.1017/S1537592711000880](https://doi.org/10.1017/S1537592711000880)

Coppedge, M., Gerring, J., Knutsen, C. H., Teorell, J., Altman, D., Bernhard, M., Cornell, A., Fish, M. S., Gastaldi, L., Gjerløw, H., Glynn, A., Hicken, A., Lührmann, A., Marez, S. F., Marquardt, K. L., McMann, K., Mechkova, V., Paxton, P., Pemstein, D., ... T., Ziblatt, D. (2021). "V-Dem Codebook v11.1". *Varieties of Democracy (V-Dem) Project*. doi:[10.23696/vdemds21](https://doi.org/10.23696/vdemds21).

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A., & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5. uppl. Stockholm: Norstedts Juridik.

Fish, M. S. (2006). "Stronger legislatures, stronger democracies". *Journal of democracy*, 17(1), 5-20. doi:[10.1353/jod.2006.0008](https://doi.org/10.1353/jod.2006.0008)

Gerring, J., & Thacker, S. C. (2008). *A centripetal theory of democratic governance*. Cambridge University Press.

Gerring, J., Moreno, C., & Thacker, S. C. (2009). "Are parliamentary systems better?". *Comparative political studies*, 42(3), 327-359. doi:[10.1177/0010414008325573](https://doi.org/10.1177/0010414008325573)

Gasiorowski, M. J. (1995). "Economic crisis and political regime change: An event history analysis". *American political science review*, 89(4), 882-897. doi:[10.2307/2082515](https://doi.org/10.2307/2082515)

Hiroi, T., & Omori, S. (2009). "Perils of parliamentarism? Political systems and the stability of democracy revisited". *Democratization*, 16(3), 485-507. doi:[10.1080/13510340902884598](https://doi.org/10.1080/13510340902884598)

Human right watch. (2020, 21 november). "Kyrgyzstan: Bad Faith Efforts to Overhaul Constitution". Hämtad 2021-10-18 från <https://www.hrw.org/news/2020/11/21/kyrgyzstan-bad-faith-efforts-overhaul-constitution#>

Imanaliyeva, A. (2020, 18 november). "Kyrgyzstan's proposed new constitution provokes widespread revulsion". *Eurasianet*. Hämtad 2021-10-18 från <https://eurasianet.org/kyrgyzstans-proposed-new-constitution-provokes-widespread-revulsion>

International IDEA. (u.å). *Electoral system for national legislature*. Hämtad 2021-10-20 från <https://www.idea.int/data-tools/world-view/44>

Karl, T. L., Schmitter, P. C. (1991). "What democracy...and is not". *Journal of democracy*, 2(3): 75-88. doi:[10.1353/jod.1991.0033](https://doi.org/10.1353/jod.1991.0033)

Linz, J. J. (1990). "The perils of presidentialism". *Journal of democracy*, 1(1), 51-69.

Lipset, S. M. (1963). *Political man: The social bases of politics*. Doubleday & Company.

Mainwaring, S. (1993). "Presidentialism, multipartism, and democracy: the difficult combination". *Comparative political studies*, 26(2), 198-228. doi:[10.1177/0010414093026002003](https://doi.org/10.1177/0010414093026002003)

Mainwaring S, Shugart M. (1997). "Juan Linz, presidentialism, and democracy: a critical appraisal". *Comp. Politics* 29(4), 449–71. doi:[10.2307/422014](https://doi.org/10.2307/422014)

McManus, R., & Ozkan, F. G. (2018). "Who does better for the economy? Presidents versus parliamentary democracies". *Public Choice*, 176(3), 361-387. doi:[10.1007/s11127-018-0552-2](https://doi.org/10.1007/s11127-018-0552-2)

Nazifa, A., Rowan, C., Lisa, G., Sandra, G., Sebastian, H., Palina, K., ... & Shreeya, P. (2021). "Autocratization Turns Viral: Democracy Report 2021".

Przeworski, A., & Limongi, F. (1997). "Modernization: Theories and facts". *World politics*, 49(2), 155-183. doi:[10.1353/wp.1997.0004](https://doi.org/10.1353/wp.1997.0004)

Pelke, L., & Croissant, A. (2021). "Conceptualizing and Measuring Autocratization Episodes". *Swiss Political Science Review*, 27(2), 434-448. doi:[10.1111/spsr.12437](https://doi.org/10.1111/spsr.12437)

Putz, C. (2021, 12 april). "Low Turnout for a Strong President: Kyrgyzstan Approves New Constitution". *The Diplomat*. Hämtad 2021-10-18 från <https://thediplomat.com/2021/04/low-turnout-for-a-strong-president-kyrgyzstan-approves-new-constitution/>

Sanborn, H., & Thyne, C. L. (2014). "Learning democracy: Education and the fall of authoritarian regimes". *British Journal of Political Science*, 44(4), 773-797. doi:[10.1017/S0007123413000082](https://doi.org/10.1017/S0007123413000082)

Sauger, N. (2009). "Party discipline and coalition management in the French parliament". *West European Politics*, 32(2), 310-326. doi:[10.1080/01402380802670602](https://doi.org/10.1080/01402380802670602)

Sedelius, T., & Linde, J. (2018). "Unravelling semi-presidentialism: democracy and government performance in four distinct regime types". *Democratization*, 25(1), 136-157. doi:[10.1080/13510347.2017.1334643](https://doi.org/10.1080/13510347.2017.1334643)

Shugart, M. S. (1999). "Presidentialism, parliamentarism, and the provision of collective goods in less-developed countries". *Constitutional Political Economy*, 10(1), 53-88. doi:[10.1023/A:1009050515209](https://doi.org/10.1023/A:1009050515209)

Stepan, A., & Skach, C. (1993). "Constitutional frameworks and democratic consolidation: Parliamentarism versus presidentialism". *World politics*, 46(1), 1-22. doi:[10.2307/2950664](https://doi.org/10.2307/2950664)

Teorell, J., & Svensson, T. (2007). *Att fråga och att svara: samhällsvetenskaplig metod*. Liber.

Teorell, J., Sundström, A., Holmberg, S., Rothstein, B., Alvarado Pachon, N. & Mert Dalli, C. (2021). "The Quality of Government Standard Dataset, version Jan21". *University of Gothenburg: The Quality of Government Institute*, <http://www.qog.pol.gu.se> doi:[10.18157/qogstdjan21](https://doi.org/10.18157/qogstdjan21)

Tomini, L., & Wagemann, C. (2018). "Varieties of contemporary democratic breakdown and regression: A comparative analysis". *European Journal of Political Research*, 57(3), 687-716. doi:[10.1111/1475-6765.12244](https://doi.org/10.1111/1475-6765.12244)

Waldner, D., & Lust, E. (2018). “Unwelcome change: Coming to terms with democratic backsliding”. *Annual Review of Political Science*, 21, 93-113.
doi:[10.1146/annurev-polisci-050517-114628](https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-050517-114628)

7. Appendix

7.1 Appendix A

Tabell 5. Länderna som använts i undersökningen. I undersökningen bildar de två statsskickens semipresidentialism och parlamentarism gruppen icke-presidentstyren.

Land	Demokratnivå	Statsskick	Valsystem
Albanien	0,403	Parlamentarism	Proportionellt
Algeriet	0,147	Semipresidentialism	Proportionellt
Angola	0,212	Presidentialism	Proportionellt
Argentina	0,67	Presidentialism	Proportionellt
Armenien	0,597	Parlamentarism	Blandat
Australien	0,758	Parlamentarism	Proportionellt
Azerbajdzjan	0,066	Semipresidentialism	Majoritärt
Bahrain	0,048	Parlamentarism	Majoritärt
Bangladesh	0,097	Parlamentarism	Majoritärt
Barbados	0,685	Parlamentarism	Majoritärt
Belarus	0,076	Presidentialism	Majoritärt
Belgien	0,821	Parlamentarism	Proportionellt
Benin	0,295	Presidentialism	Proportionellt
Bhutan	0,458	Parlamentarism	Majoritärt
Bolivia	0,23	Presidentialism	Blandat
Botswana	0,481	Semipresidentialism	Majoritärt
Bulgarien	0,491	Parlamentarism	Proportionellt
Burkina Faso	0,506	Semipresidentialism	Proportionellt
Burundi	0,053	Presidentialism	Proportionellt
Centralafrikanska republiken	0,214	Presidentialism	Majoritärt

Chile	0,758	Presidentialism	Proportionellt
Colombia	0,447	Presidentialism	Proportionellt
Costa Rica	0,849	Presidentialism	Majoritärt
Cypern	0,724	Presidentialism	Proportionellt
Danmark	0,878	Parlamentarism	Proportionellt
Djibouti	0,125	Presidentialism	Blandat
Dominikanska republiken	0,344	Presidentialism	Proportionellt
Ecuador	0,485	Presidentialism	Proportionellt
Egypten	0,122	Semipresidentialism	Blandat
Elfenbenskusten	0,312	Presidentialism	Proportionellt
El Salvador	0,383	Presidentialism	Proportionellt
Ekvatorialguinea	0,056	Presidentialism	Proportionellt
Estland	0,832	Parlamentarism	Proportionellt
Etiopien	0,163	Parlamentarism	Majoritärt
Fiji	0,279	Parlamentarism	Proportionellt
Filippinerna	0,28	Presidentialism	Blandat
Finland	0,837	Parlamentarism	Proportionellt
Frankrike	0,796	Semipresidentialism	Majoritärt
Georgien	0,506	Parlamentarism	Blandat
Ghana	0,596	Presidentialism	Proportionellt
Grekland	0,744	Parlamentarism	Blandat
Guatemala	0,405	Presidentialism	Proportionellt
Guinea	0,137	Presidentialism	Blandat
Honduras	0,23	Presidentialism	Proportionellt
Indien	0,34	Parlamentarism	Majoritärt

Indonesien	0,448	Presidentialism	Proportionellt
Iran	0,142	Presidentialism	Majoritärt
Irland	0,817	Parlamentarism	Proportionellt
Island	0,79	Parlamentarism	Proportionellt
Israel	0,648	Parlamentarism	Proportionellt
Italien	0,785	Parlamentarism	Blandat
Jamaica	0,698	Parlamentarism	Majoritärt
Jordanien	0,242	Parlamentarism	Proportionellt
Kambodja	0,066	Parlamentarism	Proportionellt
Kamerun	0,124	Presidentialism	Blandat
Kanada	0,736	Parlamentarism	Blandat
Kap Verde	0,69	Semipresidentialism	Proportionellt
Kazakstan	0,129	Presidentialism	Proportionellt
Kenya	0,367	Presidentialism	Majoritärt
Kirgizistan	0,129	Presidentialism	Proportionellt
Komorererna	0,173	Presidentialism	Majoritärt
Kongo-Kinshasa	0,157	Semipresidentialism	Proportionellt
Kroatien	0,641	Parlamentarism	Proportionellt
Kuwait	0,288	Parlamentarism	Majoritärt
Lettland	0,736	Parlamentarism	Proportionellt
Lesotho	0,497	Parlamentarism	Blandat
Liberia	0,477	Presidentialism	Majoritärt
Litauen	0,76	Semipresidentialism	Blandat
Luxemburg	0,783	Parlamentarism	Proportionellt
Madagaskar	0,269	Semipresidentialism	Blandat

Malawi	0,449	Presidentialism	Majoritärt
Malaysia	0,284	Parlamentarism	Majoritärt
Maldiverna	0,439	Presidentialism	Proportionellt
Mali	0,317	Semipresidentialism	Proportionellt
Malta	0,612	Parlamentarism	Proportionellt
Marocko	0,257	Parlamentarism	Proportionellt
Mauretanien	0,185	Semipresidentialism	Blandat
Mauritius	0,504	Parlamentarism	Proportionellt
Mexiko	0,407	Presidentialism	Blandat
Moldavien	0,467	Parlamentarism	Proportionellt
Mongoliet	0,503	Semipresidentialism	Majoritärt
Montenegro	0,347	Parlamentarism	Proportionellt
Mocambique	0,254	Semipresidentialism	Blandat
Myanmar	0,271	Parlamentarism	Majoritärt
Namibia	0,524	Semipresidentialism	Proportionellt
Nepal	0,446	Parlamentarism	Blandat
Nederländerna	0,825	Parlamentarism	Proportionellt
Niger	0,389	Semipresidentialism	Proportionellt
Nigeria	0,359	Presidentialism	Majoritärt
Nordmakedonien	0,428	Parlamentarism	Proportionellt
Norge	0,855	Parlamentarism	Proportionellt
Nya Zeeland	0,846	Parlamentarism	Blandat
Pakistan	0,25	Parlamentarism	Blandat
Panama	0,558	Presidentialism	Proportionellt
Papua nya guinea	0,336	Parlamentarism	Majoritärt

Peru	0,691	Presidentialism	Proportionellt
Polen	0,487	Parlamentarism	Proportionellt
Portugal	0,792	Semipresidentialism	Proportionellt
Rumänien	0,552	Semipresidentialism	Proportionellt
Ryssland	0,104	Semipresidentialism	Blandat
Rwanda	0,107	Presidentialism	Proportionellt
São Tomé och Príncipe	0,587	Semipresidentialism	Proportionellt
Schweiz	0,847	Semipresidentialism	Proportionellt
Senegal	0,583	Presidentialism	Blandat
Serbien	0,239	Parlamentarism	Proportionellt
Sierra Leone	0,5435	Presidentialism	Majoritärt
Singapore	0,307	Parlamentarism	Majoritärt
Slovakien	0,756	Parlamentarism	Proportionellt
Slovenien	0,651	Parlamentarism	Proportionellt
Solomonöarna	0,485	Parlamentarism	Majoritärt
Spanien	0,8	Parlamentarism	Proportionellt
Sri Lanka	0,379	Semipresidentialism	Proportionellt
Storbritannien	0,797	Parlamentarism	Majoritärt
Surinam	0,595	Semipresidentialism	Proportionellt
Sverige	0,873	Parlamentarism	Proportionellt
Sydafrika	0,577	Semipresidentialism	Proportionellt
Sydkorea	0,792	Presidentialism	Blandat
Tadzjikistan	0,047	Presidentialism	Blandat
Tanzania	0,327	Presidentialism	Blandat
Tchad	0,093	Presidentialism	Blandat

Thailand	0,175	Parlamentarism	Blandat
Tjeckien	0,708	Parlamentarism	Proportionellt
Togo	0,2	Presidentialism	Majoritärt
Tunisien	0,644	Semipresidentialism	Proportionellt
Turkiet	0,111	Presidentialism	Proportionellt
Turkmenistan	0,042	Presidentialism	Majoritärt
Tyskland	0,833	Parlamentarism	Blandat
Uganda	0,23	Presidentialism	Majoritärt
Ukraina	0,348	Semipresidentialism	Blandat
Ungern	0,368	Parlamentarism	Blandat
Uruguay	0,795	Presidentialism	Proportionellt
USA	0,728	Presidentialism	Majoritärt
Uzbekistan	0,105	Presidentialism	Majoritärt
Vanuatu	0,64	Parlamentarism	Majoritärt
Venezuela	0,073	Presidentialism	Blandat
Zambia	0,27	Presidentialism	Majoritärt
Österrike	0,758	Parlamentarism	Proportionellt
Östtimor	0,464	Semipresidentialism	Proportionellt

7.2 Appendix B

Tabell 6. Förklaring av alla variabler som inkluderats

Variabel	År	Källa	Kommentar
Demokratiniivå	2020	V-Dem institutet, finns tillgänglig via v-dem.net	Mäter grad av demokratiniivå på en skala från 0 till 1, där 1 motsvarar "helt demokratiskt" och 0 motsvarar "inte alls demokratiskt"
Presidentialism	2002	Gerring & Thacker (2008), finns tillgänglig i QoG-datamängden via www.qog.pol.gu.se/data .	En binär uppdelning av alla länder utifrån statskick. De tre olika typerna av statskick är parlamentarism, semipresidentialism och presidentialism. Länder med parlamentariskt och semipresidentiellt system har slagits ihop till en kategori: Icke-presidentstyren.
Valsystem	2018	International IDEA, finns tillgänglig via www.idea.int .	Kategorisering av länder uppdelat i deras valsystem för det nationella parlamentet/underhuset. De tre olika typerna av valsystemen är proportionella valsystem, blandade valsystem och majoritära valsystem
HDI	2017	FN, finns tillgänglig i QoG-datamängden via www.qog.pol.gu.se/data .	Mäter ett lands nivå av utveckling på en skala mellan 0 och 1.
Region	2017	Världsbanken, finns tillgänglig i QoG-datamängden via www.qog.pol.gu.se/data .	Kategorisering av världens länder som delas in i tio regioner, beroende på vart i världen landet befinner sig.
Grundskoleutbildning	2014-2019	Världsbanken, finns tillgänglig i QoG-datamängden via www.qog.pol.gu.se/data .	Inskrivning i grundskolan som procent av befolkningen i grundskoleålder. Kan överstiga 100% på grund av inkluderingen av minderåriga och äldre elever till följd av sen skolgång.

7.3 Appendix C

Diagram 5. Den genomsnittliga demokratinivån för presidentstyren uppdelat i de tre olika valsystemen.

Kommentar: Detta diagram visar bland annat på spridningen i observationer inom de olika valsystemsgrupperna hos presidentstyren. Bland annat syns avvikande fall bland blandade valsystem, framför allt Sydkorea och Senegal. Men också bland majoritära valsystem såsom USA och Ghana. Detta kan göra medelvärdena missvisande. Proportionella valsystem har inte lika många avvikande fall men verkar ha större spridning.

Diagram 6. Den genomsnittliga demokratinivån För icke-presidentstyren uppdelat i de tre olika valsystemen.

Kommentar: Detta diagram visar bland annat på spridningen i observationer inom de olika valsystemsgrupperna hos icke-presidentstyren. Här ligger de avvikande fallen främst hos majoritära och blandade valsystem igen. Hos proportionella valsystem verkar fallen dock vara något mer centrerade än i Diagram 5.

7.4 Appendix D

Tabell 7. Varje grupps genomsnittliga värde på LDI

Statsskick	0. Majoritära valsysteem	1. Blandade valsysteem	2. Proportionella valsysteem
0. Icke-presidentstyren	0,428	0,475	0,531
1. Presidentstyren	0,401	0,307	0,401

Kommentar: Tabellen visar värdet på Liberal democracy index där alla länder delas upp utifrån dels statsskick, dels valsysteem. Inom varje cell är den genomsnittliga demokratinivån för de presidentstyrena med majoritära, blandade samt proportionella valsysteem och den genomsnittliga demokratinivån för de icke-presidentstyren med majoritära, blandade samt proportionella valsysteem.